

ใบรับรองปัญหาพิเศษ

ภาควิชาบริหารธุรกิจเกษตร

คณะเทคโนโลยีการเกษตร สถาบันเทคโนโลยีพระจอมเกล้าเจ้าคุณทหารลาดกระบัง

เรื่อง

การจัดตั้งตลาดซื้อขายสินค้าเกษตรล่วงหน้าในประเทศไทย : กรณีศึกษา

การปรับเปลี่ยนบทบาทของโรงงานอุตสาหกรรมแปรรูปสินค้าเกษตร

ของ

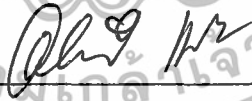
นายวิทยาพล เรียบมาลัย

ได้รับการตรวจสอบและอนุมัติให้เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาลึกสุด

วท.บ. (บริหารธุรกิจเกษตร)

เมื่อวันที่ 13 พฤษภาคม พ.ศ. 2539

อาจารย์ที่ปรึกษาปัญหาพิเศษ

(ผู้ช่วยศาสตราจารย์อภิสิทธิ์ แก้วฉา)

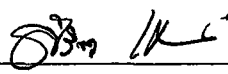
13 พค 39

กรรมการปัญหาพิเศษ

(อาจารย์อรสา บัวตะมะ)

21 พค 39

หัวหน้าภาควิชา

(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ศิริจรรยา เครือวิริยะพันธ์)

21 พค 39

รพ.

25847

2539

เอกสารนี้เป็นเอกสารสงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษา
20 ส.ค. 2541

ACC. NO.
Date Received 20 ส.ย. 2539
Call No.

ไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ตัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

สำนักหอสมุดกลางพระจอมเกล้าลาดกระบัง

ปัญหาพิเศษ

T097365

เรื่อง

การจัดตั้งตลาดซื้อขายสินค้าเกษตรล่วงหน้าในประเทศไทย : กรณีศึกษา

การปรับเปลี่ยนบทบาทของโรงงานอุตสาหกรรมแปรรูปสินค้าเกษตร

A Study on Establishment of the Commodity Exchange of Thailand : A Case Study
on the Change in Role of Agricultural Industrial Factory

โดย

นายวิทยาพล เรียบมาลัย

ปก.
๑๕๘41
๒๕๓๙

เสนอ

เลขหมู่.....
เลขทะเบียน..... ๑๗๓๖๕
จำนวนปี..... 8 JUN 2009

ภาควิชาบริหารธุรกิจเกษตร

คณะเทคโนโลยีการเกษตร สถาบันเทคโนโลยีพระจอมเกล้าเจ้าคุณทหารลาดกระบัง

เพื่อความสมบูรณ์แห่งปริญญาวิทยาศาสตรบัณฑิต (บริหารธุรกิจเกษตร)

พ.ศ. ๒๕๓๙

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า
ไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

บทคัดย่อ

ชื่อเรื่อง : การจัดตั้งตลาดซื้อขายสินค้าเกษตรล่วงหน้าในประเทศไทย : กรณีศึกษาการปรับเปลี่ยนบทบาทของโรงงานอุตสาหกรรมแปรรูปสินค้าเกษตร

โดย : นายวิทยาพล เรียบมาลัย

ชื่อปริญญา : วิทยาศาสตรบัณฑิต (บริหารธุรกิจเกษตร)

สาขาวิชาเอก : บริหารธุรกิจเกษตร

อาจารย์ที่ปรึกษาปัญหาพิเศษ : 13 / ๗๑ / ๒๙

(อภิสิทธิ์ แก้วฉา)

ตลาดซื้อขายสินค้าเกษตรล่วงหน้าเป็นตลาดที่มีการจัดตั้งขึ้นในต่างประเทศมาเป็นระยะเวลาอันยาวนานพอสมควร สำหรับในประเทศไทยนั้นทางรัฐบาลก็ให้ความสำคัญและเล็งเห็นถึงประโยชน์จากตลาดที่จะช่วยแก้ปัญหาเสถียรภาพของราคาและช่วยลดปัญหาความเสี่ยงของสินค้าเกษตรที่เกิดขึ้นอันเป็นกลไกที่จะสามารถแก้ไขปัญหาทางด้านเกษตรอย่างถาวร

จากการศึกษาผลกระทบจากการจัดตั้งตลาดซื้อขายสินค้าเกษตรล่วงหน้าโดยพิจารณาถึงผลกระทบที่มีต่อผู้ที่มีส่วนเกี่ยวข้องกับตลาด ได้แก่ พ่อค้าส่งออก เกษตรกร โรงงานอุตสาหกรรมแปรรูปสินค้าเกษตร และรัฐบาล โดยแต่ละฝ่ายก็จะได้รับประโยชน์จากการจัดตั้ง เช่น พ่อค้าส่งออกจะได้รับความมั่นใจเพิ่มขึ้นว่าจะมีสินค้าพร้อมที่จะส่งมอบตามคำสั่งซื้อของลูกค้า ทำให้ตกลงทำสัญญาซื้อขายกับลูกค้าได้มากขึ้น เกษตรกรจะได้รับประโยชน์จากการได้รับข้อมูลข่าวสารซึ่งสามารถนำไปใช้ในการวางแผนการผลิตและเกษตรกรยังสามารถขายสินค้าได้ในราคาที่เหมาะสมมากขึ้นด้วย โรงงานอุตสาหกรรมแปรรูปสินค้าเกษตรจะได้รับประโยชน์จากการที่ซื้อวัตถุดิบได้ในราคาที่มีเสถียรภาพมากขึ้น ซึ่งจะช่วยให้การผลิตเป็นไปตามแผนการผลิตที่วางไว้ สำหรับรัฐบาลก็ได้รับประโยชน์จากการที่ปัญหาของสินค้าเกษตรจะถูกแก้ไขลงอย่างถาวรทำให้รัฐบาลไม่ต้องเข้าไปแทรกแซงเหมือนแต่ก่อน

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้าไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

สำหรับบทบาทของโรงงานอุตสาหกรรมแปรรูปสินค้าเกษตรจะพิจารณาจาก แต่เดิมทางโรงงานจะเผชิญกับปัญหาการที่ราคาสินค้าเกษตรไม่มีเสถียรภาพอันจะส่งผลกระทบต่อการวางแผนการผลิตและต้นทุนซึ่งถ้าหากโรงงานไม่สามารถแบกรับต้นทุนการผลิตไว้ได้ก็จะทำการปรับราคาสินค้าทำให้ผู้บริโภคต้องรับผลกระทบด้วย ทางโรงงานได้มีการติดตามข่าวสารข้อมูลเกี่ยวกับการจัดตั้งตลาดล่วงหน้าเป็นระยะ แต่ส่วนใหญ่ยังขาดความรู้ความเข้าใจอย่างแท้จริงเกี่ยวกับตลาดที่จะจัดตั้งขึ้น และในขณะนี้ทางโรงงานก็ยังไม่มีการเตรียมพร้อมในด้านการศึกษาและการฝึกอบรมบุคลากร เพื่อรองรับตลาดที่จะจัดตั้งขึ้นอย่างชัดเจน และโรงงานมีความคิดเห็นว่าภาครัฐบาลควรจะมีการให้ข้อมูลข่าวสารและมีการประชาสัมพันธ์เกี่ยวกับตลาดที่จะจัดตั้งให้มากขึ้น

จากการศึกษาผู้ทำการศึกษาได้เสนอแนะว่าตลาดซื้อขายสินค้าเกษตรล่วงหน้าได้เอื้อประโยชน์ให้หลายฝ่ายที่เกี่ยวข้อง โรงงานอุตสาหกรรมแปรรูปสินค้าเกษตรก็เป็นหนึ่งที่ได้รับประโยชน์จากการจัดตั้งและมีส่วนที่ผลักดันให้เกิดการจัดตั้งตลาดด้วย และโรงงานก็จะเป็นผู้ที่ได้เข้าไปซื้อขายวัตถุดิบและใช้ประโยชน์จากตลาด ซึ่งตลาดที่จะจัดตั้งจะไม่เกิดประโยชน์ หากไม่มีผู้ที่จะเข้าไปใช้ประโยชน์ ดังนั้นในกรณีที่ทางโรงงานได้มีการปรับบทบาทที่จะเตรียมพร้อมทางด้านบุคลากร มีการศึกษาหาความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับตลาดล่วงหน้าก็จะเป็นสิ่งหนึ่งที่สะท้อนให้เห็นได้ว่า เมื่อตลาดได้เปิดดำเนินการก็จะมีผู้ที่พร้อมจะเข้าไปใช้ประโยชน์และจะส่งผลทำให้ตลาดมีความเจริญก้าวหน้า และสามารถแก้ปัญหาทางด้านเกษตรของประเทศไทยอันจะเป็นผลดีต่อภาคเกษตรของประเทศต่อไป ทั้งนี้ทุกอย่างเป็นไปได้ด้วยดีต้องอาศัยความร่วมมือจากทุกฝ่าย ภาครัฐบาลเองก็ควรมีการประชาสัมพันธ์ให้ข้อมูลข่าวสารแก่ผู้ที่เกี่ยวข้องให้มากขึ้นด้วย หากทำได้ดังนี้ผู้ทำการศึกษาเชื่อว่าจะเกิดประโยชน์อันมหาศาลแก่ประเทศต่อไป

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้าไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

คำนิยม

ปัญหาพิเศษฉบับนี้สำเร็จเรียบร้อยลงได้ ด้วยความกรุณาของท่านอาจารย์ ทั้งสองคือ ผู้ช่วยศาสตราจารย์อภิสิทธิ์ แก้วฉา และอาจารย์อุรสา บัวตะมะ ที่ได้ให้ความ กรุณาให้คำแนะนำและให้คำปรึกษาอันเป็นประโยชน์ยิ่ง ตลอดจนช่วยตรวจสอบแก้ไข ข้อบกพร่อง จนปัญหาพิเศษฉบับนี้มีความสมบูรณ์ยิ่งขึ้น นอกจากนี้ต้องขอขอบพระคุณ บริษัทต่าง ๆ และกองการตลาด กรมการค้าภายใน ที่ได้ช่วยกรุณาสละเวลา อันมีค่าให้ สัมภาษณ์ทำให้ได้ข้อมูลอันเป็นประโยชน์ต่อผู้ที่สนใจศึกษาและที่สำคัญที่สุดต้องขอขอบคุณ คุณวิภาดา สุจิตวินิช ที่ได้ช่วยเป็นกำลังใจ และพิมพ์รายงานปัญหาพิเศษเล่มนี้จนสำเร็จ ลุล่วงไปด้วยดี

สุดท้ายนี้ต้องกราบขอขอบพระคุณ คุณพ่อ คุณแม่ ที่ให้โอกาสทางการศึกษา แก่ผู้เขียน สนับสนุนทางด้านกำลังใจและให้คำปรึกษาแก่ผู้เขียน จนทำให้ปัญหาพิเศษฉบับนี้ สำเร็จเรียบร้อยด้วยดี

วิทยาลัย เรียบมาลัย

สารบัญ

	หน้า
สารบัญตาราง	(2)
สารบัญภาพ	(3)
บทที่ 1 บทนำ	1
ความสำคัญและปัญหาของการศึกษา	1
วัตถุประสงค์การศึกษา	3
ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ	3
ขอบเขตการศึกษา	3
นิยามศัพท์	4
การตรวจเอกสาร	4
วิธีการศึกษา	6
บทที่ 2 ตลาดซื้อขายสินค้าเกษตรล่วงหน้า	7
ความรู้ทั่วไปเกี่ยวกับตลาดซื้อขายสินค้าเกษตร	7
โครงสร้างของตลาดซื้อขายสินค้าเกษตรล่วงหน้า	13
ผลกระทบที่คาดว่าจะได้รับจากการจัดตั้งตลาดซื้อขายสินค้าเกษตรล่วงหน้า	18
บทที่ 3 ผลศึกษาการปรับเปลี่ยนบทบาทของโรงงานอุตสาหกรรมแปรรูป สินค้าเกษตร	29
บทบาทเดิมของโรงงานอุตสาหกรรมแปรรูปสินค้าเกษตร	31
ความรู้ความเข้าใจและความสนใจในตลาดล่วงหน้า	33
การปรับเปลี่ยนบทบาทของโรงงานแปรรูปสินค้าเกษตร	37
บทที่ 4 สรุปและข้อเสนอแนะ	39
สรุป	39
ข้อเสนอแนะ	41
เอกสารอ้างอิง	42
ภาคผนวก	44

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า
ไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

สารบัญตาราง

ตารางที่		หน้า
1	การดำเนินการป้องกันความเสี่ยงด้วยตนเองของเกษตรกร	21
2	วิธีดำเนินการป้องกันความเสี่ยงของพ่อค้าแทนเกษตรกร	22
3	การซื้อขายในตลาดปัจจุบันและตลาดซื้อขายล่วงหน้า ของโรงงานอุตสาหกรรมแปรรูปสินค้าเกษตร	24
4	รายการซื้อขายที่เกิดขึ้นในตลาดปัจจุบันและตลาดซื้อขายล่วงหน้า	25
5	การดำเนินการป้องกันความเสี่ยงของผู้ส่งออก	26
6	แหล่งวัตถุดิบของโรงงาน	32
7	ความมีเสถียรภาพทางราคาของวัตถุดิบ	32
8	ปัญหาที่เกิดจากปริมาณวัตถุดิบที่นำมาใช้ในการผลิต	32
9	การกำหนดชั้นคุณภาพของวัตถุดิบ	33
10	ความรู้ความเข้าใจในตลาดล่วงหน้า	34
11	การติดตามการดำเนินงานจัดตั้งตลาดล่วงหน้าของรัฐบาล	34
12	ความคิดเห็นต่อการที่รัฐบาลจะจัดตั้งตลาดล่วงหน้าได้สำเร็จ	35
13	ความคิดเห็นต่อประโยชน์ที่จะได้รับจากตลาดล่วงหน้า	36
14	ความต้องการที่จะให้วัตถุดิบที่ทางโรงงานใช้อยู่ได้เข้าไปทำการซื้อขาย	36
15	ความคิดเห็นต่อปัญหาที่เป็นผลกระทบต่อโรงงานจากการจัดตั้งตลาด	36
16	ความพร้อมของบุคลากรของทางโรงงานที่จะเข้าร่วมตลาดล่วงหน้า	38
17	โครงการพัฒนาความพร้อมทางด้านบุคลากรเพื่อเข้าสู่ตลาดล่วงหน้า	38
18	ความคิดเห็นต่อการให้ความรู้ความเข้าใจด้านตลาดล่วงหน้า	38

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า
ไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

สารบัญภาพ

ภาพที่		หน้า
1	ความสัมพันธ์ในสภาพปกติของราคาล่วงหน้าและราคาปัจจุบัน	13
2	โครงสร้างการบริหารงานตลาดซื้อขายสินค้าเกษตรล่วงหน้า	16

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า
ไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

บทที่ 1

บทนำ

ความสำคัญและปัญหาของการศึกษา

ประเทศไทยเป็นผู้ผลิตและส่งออกสินค้าเกษตรสำคัญมานาน ทั้งข้าว ข้าวโพด ยางพารา สัตว์น้ำ ในแต่ละปีการผลิตสินค้าเกษตรจะพบกับปัญหาต่างๆอย่างมากมาย เพราะความไม่แน่นอนตามสภาพดินฟ้าอากาศและฤดูกาลส่งผลให้ราคาสินค้าเกษตรขาดเสถียรภาพประกอบกับเกษตรกรขาดข้อมูลและจากการที่สินค้าเกษตรเป็นสินค้าตามฤดูกาลในฤดูเก็บเกี่ยวราคาสินค้าจะต่ำเพราะอุปทานสินค้าที่ออกสู่ตลาดมีมาก และหลังจากฤดูเก็บเกี่ยวราคาสินค้ามีแนวโน้มสูงขึ้นจนถึงระดับสูงสุดเมื่อสินค้าที่เก็บไว้ในโกดังได้ถูกนำออกมาขายจนหมด โดยเฉพาะอย่างยิ่งเกษตรกรส่วนใหญ่ไม่มียุ้งฉางเป็นของตนเอง จึงจำเป็นต้องขายผลผลิตออกไปทันทีเมื่อเก็บเกี่ยวเสร็จทำให้ขายสินค้าได้ในราคาต่ำ ปัญหานี้ยังส่งผลกระทบต่อไปยังโรงงานแปรรูปสินค้าเกษตรหรือผู้ที่ต้องใช้สินค้าขั้นต้นเป็นวัตถุดิบในการผลิตซึ่งเสี่ยงกับความไม่แน่นอนของราคาวัตถุดิบ ทำให้ยากต่อการประเมินต้นทุนการผลิตอันเป็นอุปสรรคต่อการวางแผนการผลิต ตลอดจนด้วยเหตุที่เจ้าของโรงงานอุตสาหกรรมแปรรูปสินค้าเกษตรขาดความมั่นใจในปริมาณวัตถุดิบที่จำเป็นต้องใช้ในระยะเวลาที่กำหนด ปัญหาทั้งหมดนี้จะส่งผลกระทบต่อภาวะเจริญเติบโตทางด้านอุตสาหกรรมเกษตรของประเทศไทย

จากปัญหาดังกล่าวมีการเสนอแนวทางแก้ไข คือ การจัดตั้งตลาดซื้อขายสินค้าเกษตรล่วงหน้า เนื่องจากมีสินค้าเกษตรหลายชนิดที่มีคุณสมบัติเหมาะสมต่อการซื้อขายในตลาดซื้อขายสินค้าเกษตรล่วงหน้าได้ โดยตลาดซื้อขายสินค้าเกษตรล่วงหน้าเป็นแหล่งศูนย์กลางการซื้อขายสินค้าเกษตรที่ผู้ซื้อและผู้ขายจะทำการซื้อขายแลกเปลี่ยนสินค้าที่จะส่งมอบในอนาคต การซื้อขายอาจกระทำระหว่างผู้ซื้อและผู้ขายโดยตรงหรือผ่านคนกลาง รูปแบบของตลาดซื้อขายสินค้าเกษตรล่วงหน้าจะมีลักษณะเป็นการเปิดโอกาสให้เกษตรกรที่เป็นเจ้าของผลผลิตทางการเกษตร พอดีผู้รับซื้อผลผลิตเกษตรทั้งพ่อค้าระดับท้องถิ่น ระดับภาคและระดับประเทศ ผู้ส่งออก โรงงานแปรรูปสินค้าเกษตรและประชาชนทั่วไปที่เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่าจะกรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

สนใจ เข้ามาประมูลซื้อขายสินค้าในรูปของ “ตัวสัญญาซื้อขาย” โดยเปิดตัวสัญญาซื้อหรือขายล่วงหน้าในทิศทางที่ตรงกันข้ามกับที่ดำเนินการในตลาดปัจจุบัน ตลอดจนมีวัตถุประสงค์เพื่อประกันความเสี่ยงเนื่องจากการเปลี่ยนแปลงของราคาผลผลิตทางการเกษตรซึ่งอาศัยกลไกของตลาดซื้อขายล่วงหน้าควบคู่ไปกับตลาดปัจจุบัน ผู้ที่ได้รับประโยชน์โดยตรงจากตลาดซื้อขายสินค้าเกษตรล่วงหน้า คือ เกษตรกรผู้ผลิต ผู้ส่งออก และที่สำคัญคือโรงงานแปรรูปผลผลิตทางการเกษตรจะสามารถแก้ปัญหาตามที่กล่าวข้างต้นได้ นอกจากนี้ยังเป็นผลดีต่อระบบเศรษฐกิจของประเทศโดยรวม กล่าวคือเกษตรกรสามารถวางแผนการผลิตให้สอดคล้องกับภาวะตลาดในฤดูกาลผลิตได้ ทำให้มีการซื้อขายผลผลิตได้ต่อเนื่องเป็นระยะยาว จุดสำคัญคือเกษตรกรจะมีหลักประกันในการขายผลผลิตทางการเกษตร ซึ่งเป็นการลดความเสี่ยงด้านราคาสินค้าเกษตรได้อย่างดี ผู้ส่งออกสามารถทำสัญญาซื้อขายสินค้ากับผู้ค้าในต่างประเทศได้เป็นจำนวนมาก (นิรนาม , 2537 ฉ : 2) โรงงานแปรรูปสินค้าเกษตรที่ใช้วัตถุดิบที่มีการซื้อขายล่วงหน้าจะสามารถวางแผนการผลิต แผนการจำหน่ายได้อย่างมีประสิทธิภาพเนื่องจากมีความแน่นอนในการจัดหาวัตถุดิบมาป้อนให้โรงงานตามปริมาณราคาและในเวลาที่ต้องการ ทำให้สามารถคำนวณต้นทุนการผลิตต่าง ๆ ได้ล่วงหน้า ทั้งเป็นการลดค่าใช้จ่ายหรือลดต้นทุนในการลดสต็อกสินค้าลงได้อีกทางด้วย

ดังนั้นตลาดซื้อขายสินค้าเกษตรล่วงหน้าจะสามารถแก้ไขปัญหของโรงงานแปรรูปสินค้าเกษตรในประเทศไทยซึ่งจะส่งเสริมอุตสาหกรรมเกษตรของไทยให้มีการพัฒนาและมีแนวโน้มที่ดีขึ้น นอกจากนี้ตลาดซื้อขายสินค้าเกษตรล่วงหน้ายังเป็นสถาบันที่ส่งผลดีต่อเกษตรกร ผู้ส่งออก และสถานะเศรษฐกิจโดยรวมเพราะเมื่อระบบการผลิตและการตลาดสินค้าเกษตรดำเนินไปอย่างมีระบบและประสิทธิภาพ ย่อมส่งผลต่ออัตราการขยายตัวทางเศรษฐกิจ จึงควรศึกษาโครงสร้างของตลาดซื้อขายสินค้าเกษตรล่วงหน้าในประเทศไทย ผลกระทบที่จะเกิดขึ้นจากการจัดตั้งและความคิดเห็นของผู้ประกอบกิจการโรงงานแปรรูปสินค้าเกษตร ตลอดจนการปรับบทบาทเพื่อเตรียมพร้อมที่จะเผชิญกับการเปลี่ยนแปลงที่เกิดขึ้นจากการจัดตั้งตลาดซื้อขายสินค้าเกษตรล่วงหน้า การศึกษานี้จะทำให้เกิดความเข้าใจที่ดีขึ้นเกี่ยวกับตลาดซื้อขายสินค้าเกษตรล่วงหน้าแก่ผู้ที่สนใจศึกษาและเข้ามาดำเนินธุรกิจต่อไป

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้าไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

วัตถุประสงค์ของการศึกษา

1. เพื่อศึกษาโครงสร้างของตลาดซื้อขายสินค้าเกษตรล่วงหน้าที่จะจัดตั้งขึ้นในประเทศไทย
2. เพื่อศึกษาผลกระทบที่คาดว่าจะได้รับจากการจัดตั้งตลาดซื้อขายสินค้าเกษตรล่วงหน้าในประเทศไทย
3. เพื่อศึกษาการปรับเปลี่ยนบทบาทของโรงงานอุตสาหกรรมแปรรูปสินค้าเกษตรจากการจัดตั้งตลาดซื้อขายสินค้าเกษตรล่วงหน้าในประเทศไทย

ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ

1. บุคคลที่สนใจศึกษาจะได้ทราบถึงโครงสร้างของตลาดซื้อขายสินค้าเกษตรล่วงหน้าที่จะจัดตั้งขึ้นในประเทศไทย
2. ทราบถึงผลกระทบที่ได้รับจากการจัดตั้งตลาดซื้อขายสินค้าเกษตรล่วงหน้าในประเทศไทย
3. ทราบถึงความคิดและการปรับเปลี่ยนบทบาทของโรงงานอุตสาหกรรมแปรรูปสินค้าเกษตร จากการจัดตั้งตลาดซื้อขายสินค้าเกษตรล่วงหน้าในประเทศไทย

ขอบเขตการศึกษา

การศึกษาในเรื่องนี้เน้นศึกษาในเรื่องโครงสร้างของตลาดซื้อขายสินค้าเกษตรล่วงหน้าที่จะจัดตั้งขึ้นในประเทศไทย ผลกระทบที่ได้รับ ตลอดจนความคิดเห็นของผู้ประกอบกิจการโรงงานอุตสาหกรรมแปรรูปสินค้าเกษตรขนาดใหญ่ที่ใช้เป็นวัตถุดิบดังต่อไปนี้ ข้าว มันสำปะหลัง กุ้งกุลาดำ ในปีพ.ศ. 2538 - 2539

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่าจะกรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

นิยามศัพท์

ตลาดซื้อขายสินค้าเกษตรล่วงหน้า หมายถึง ตลาดที่มีการซื้อขายสัญญาซื้อขายสินค้าทางการเกษตรโดยที่การซื้อขายทั้งหมดนั้นต้องกระทำผ่านตลาดกลาง (Organized Exchange) และต้องปฏิบัติตามกฎ ระเบียบต่าง ๆ ของตลาดกลาง โดยผู้ซื้อ ผู้ขาย อาจมีวัตถุประสงค์อย่างใดอย่างหนึ่ง เช่น การลงทุน บริหารความเสี่ยง

การตรวจเอกสาร

นิรนาม (2537 ก) ได้รายงานบทความเรื่อง “ตลาดสินค้าเกษตรล่วงหน้า : อีกก้าวหนึ่งในการพัฒนาการเกษตรไทย” ซึ่งสรุปได้ว่าตลาดซื้อขายสินค้าเกษตรล่วงหน้าเป็นตลาดรูปแบบใหม่ที่รัฐบาลพยายามผลักดันให้เกิดขึ้นเพื่อใช้ในการแก้ไขปัญหาราคาสินค้าเกษตรตกต่ำ อันจะเป็นหลักประกันความเสี่ยงด้านการตลาดให้แก่เกษตรกรได้เป็นอย่างดี และการตลาดประเภทนี้จะมีลักษณะพิเศษที่มีการซื้อขายสินค้าเกษตรล่วงหน้าก่อนที่ผลผลิตจะออกสู่ตลาดในรูปของการประมูล “ตัวสัญญาซื้อขาย” ซึ่งเป็นการเก็งกำไรสินค้าเกษตรคล้ายกับการซื้อขายหุ้น ในการนี้รัฐจึงควรกำหนดแผนการส่งเสริมเผยแพร่ให้ความรู้แก่เกษตรกรอย่างทั่วถึง เพื่อป้องกัน แก้ไขปัญหาการเอาเปรียบจากพ่อค้าหรือนักเก็งกำไร

นิรนาม (2537 ข) รายงานบทความเรื่อง “ตลาดซื้อขายสินค้าเกษตรล่วงหน้า” ซึ่งสรุปได้ว่าทุกฝ่ายที่เกี่ยวข้องกำลังให้ความสนใจถึงการพิจารณาของรัฐมนตรี และผลที่จะบังคับใช้ในร่างพระราชบัญญัติซื้อขายสินค้าเกษตรล่วงหน้าแห่งประเทศไทย เนื่องจากการผลิตสินค้าเกษตรมีราคาสินค้าไม่แน่นอน ในปีที่ราคาต่ำจะนำความเดือดร้อนไปยังเกษตรกร จึงเป็นหน้าที่ของรัฐบาลที่จะหาหนทางแก้ไข ซึ่งการจัดตั้งตลาดซื้อขายสินค้าเกษตรล่วงหน้าจะเป็นวิธีหนึ่ง เพราะก่อให้เกิดประโยชน์แก่ผู้ที่เกี่ยวข้องหลายฝ่าย เช่น เกษตรกร ผู้ประกอบกิจการแปรรูปสินค้าเกษตร และผู้ส่งออก

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่าจะกรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

นิรนาม (2538 ก) ได้รายงานบทความเรื่อง “วัดใจ รมว.พาณิชย์ คลอดกฎหมายเพื่อชาติ” ซึ่งสรุปได้ว่ากฎหมายหลายฉบับของกระทรวงพาณิชย์ซึ่งอยู่ในระหว่างการพิจารณาในชั้นรัฐมนตรีและกรรมาธิการกฤษฎีกาต้องยุติการพิจารณาลงพร้อมกับรัฐมนตรีชุดนายชวน หลีกภัย ซึ่งได้แก่พระราชบัญญัติตลาดซื้อขายสินค้าเกษตรล่วงหน้าแห่งประเทศไทย อันเป็นร่างกฎหมายที่มีความสำคัญอย่างยิ่งต่อการพัฒนาระบบตลาดสินค้าเกษตรของไทย ดังนั้นนายอุทัย พิมพ์ใจชน อดีตรัฐมนตรีว่าการกระทรวงพาณิชย์ได้กล่าวในวันที่เข้ามาอำลาข้าราชการกระทรวง โดยมีความต้องการให้รัฐมนตรีว่าการกระทรวงคนใหม่ได้ดำเนินการต่อให้สำเร็จ อย่างไรก็ตามนายชูชีพ หาญสวัสดิ์ รัฐมนตรีว่าการกระทรวงพาณิชย์คนใหม่ก็ได้ประกาศที่จะผลักดันตั้งพระราชบัญญัติฉบับนี้ออกมาให้เร็วที่สุด รวมทั้งสนับสนุนให้มีการจัดตั้งตลาดกลางเพิ่มมากขึ้นอีกด้วย

นิรนาม (2538 ข) ได้รายงานบทความเรื่อง “อ.ต.ก. หนุนตั้งตลาดล่วงหน้า เน้นการส่งมอบสินค้าเป็นหลัก” ซึ่งสรุปได้ว่านายนิพนธ์ วงศ์ตระหง่าน ผู้อำนวยการตลาดเพื่อเกษตรกร (อ.ต.ก.) เปิดเผยถึงกรณีที่จะมีการจัดตั้งตลาดซื้อขายสินค้าเกษตรล่วงหน้าว่าต้องการสนับสนุนให้มีการจัดตั้งขึ้น เพราะในสถานการณ์ที่ GATT และองค์การการค้าโลก (WTO) เกิดขึ้นทำให้การอุดหนุนการส่งออกสินค้าเกษตรทำได้ยาก เพื่อหาแนวทางที่จะทำให้เกษตรกรมีรายได้ที่ดีขึ้น เพื่อต่อสู้กับภาวะเศรษฐกิจที่สูงขึ้น ในกรณีที่มีการโต้เถียงเกี่ยวกับ ผู้ดูแลตลาดกลางสินค้าเกษตรล่วงหน้าระหว่างกระทรวงการคลังกับกระทรวงพาณิชย์ ให้พิจารณาว่าตลาดที่มีการจัดตั้งขึ้นถ้าเป็นรูปแบบการส่งมอบสินค้าจะให้กระทรวงพาณิชย์ดูแล ถ้าการส่งมอบสินค้าไม่มีหรือมีน้อยเป็นในรูปแบบการซื้อขายตัว ตราสาร เป็นหน้าที่ของกระทรวงการคลัง และแสดงความคิดเห็นว่าต้องให้มีการส่งมอบสินค้าให้มากที่สุด เพราะรูปแบบนี้ผลประโยชน์ที่เกษตรกรได้รับจะมากกว่า

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่าจะกรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

วิธีการศึกษา

การเก็บรวบรวมข้อมูล

การเก็บรวบรวมข้อมูลศึกษาจากข้อมูลดังต่อไปนี้

1. ข้อมูลปฐมภูมิ ในการศึกษาความคิดเห็นของผู้ที่เกี่ยวข้องกับตลาดซื้อขายสินค้าเกษตรล่วงหน้า ได้ศึกษาจากบุคคลากรขององค์การทั้งภาครัฐและเอกชน ซึ่งใช้การสัมภาษณ์ส่วนตัว (Personal Interview) โดยสัมภาษณ์ผู้ประกอบการแปรรูปสินค้าเกษตร หลักเกณฑ์ที่ใช้ในการคัดเลือกโดยพิจารณาจากบริษัทที่มีธุรกิจขนาดใหญ่และมีโรงงานแปรรูปสินค้าเกษตรที่ใช้วัตถุดิบอยู่ในกลุ่มของสินค้าเกษตรที่คาดว่าจะเข้าไปทำการซื้อขายในตลาดล่วงหน้า คือ บริษัทปทุม ไรซ์ มิลล์ จำกัด (มหาชน) บริษัทไทยวา จำกัด (มหาชน) บริษัทออยนิโอะโมะโตะ จำกัด (มหาชน) บริษัทประมงไทย จำกัด (มหาชน) และบริษัท เครื่องเจริญโภคภัณฑ์ จำกัด (มหาชน) ตลอดจนเจ้าหน้าที่ของรัฐ คือ กรมการค้าภายใน ซึ่งเป็นองค์การที่ศึกษาเกี่ยวกับการจัดตั้งตลาดซื้อขายสินค้าเกษตรล่วงหน้าในประเทศไทย โดยการสำรวจข้อมูลที่เหมาะสมและมีประสิทธิผลจะเน้นในด้านความคิดเห็นมากกว่า การถามตอบด้วยแบบสอบถามเชิงโครงสร้าง (Structural Questionnaire)
2. ข้อมูลทุติยภูมิ การค้นหาข้อมูลจากวารสารธนาคารพาณิชย์ บทวิจารณ์ทางหนังสือพิมพ์ วารสารทางการค้า และผลงานวิจัยทั้งของภาคเอกชนและรัฐบาล

การวิเคราะห์ข้อมูล

เป็นการนำข้อมูลทั้งหมดสรุปออกมาในรูปของคำบรรยายเพื่อทำให้เกิดความเข้าใจมากขึ้นด้วยวิธีการวิเคราะห์เชิงพรรณนา (Descriptive Analysis) ตลอดจนการวิเคราะห์ข้อมูลเชิงปริมาณ (Quantitative Analysis) โดยตั้งคำถามให้ได้ตามข้อมูลตามวัตถุประสงค์ที่ตั้งไว้และสามารถนำมาวิเคราะห์ทางด้านเชิงปริมาณได้ ซึ่งจะนำข้อมูลของโรงงานแปรรูปสินค้าเกษตรที่ได้จากการสัมภาษณ์ของแต่ละรายมาเปรียบเทียบกับอัตราส่วนร้อยละ

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่าจะกรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

บทที่ 2

ตลาดซื้อขายสินค้าเกษตรล่วงหน้า

ความรู้ทั่วไปเกี่ยวกับตลาดซื้อขายสินค้าเกษตรล่วงหน้า

ประวัติความเป็นมาของตลาดซื้อขายสินค้าล่วงหน้า

ตลาดซื้อขายสินค้าล่วงหน้าแห่งแรกของโลกได้ถูกจัดตั้งขึ้นที่เมืองชิคาโก มลรัฐอิลลินอยส์ในประเทศสหรัฐอเมริกา เรียกว่า Chicago Board of Trade (CBT) เมื่อปีพ.ศ. 2393 โดยมีการรวมตัวกันของสมาชิก 82 คน จากสภาการค้าของชิคาโก (Board of Trade of the City of Chicago) เมื่อปีพ.ศ. 2391 แต่ก่อนหน้านั้นได้มีการรวมตัวกันและทำการค้าขาย ัญพิชต่าง ๆ มาตั้งแต่ปีพ.ศ. 2383 เป็นการใช้เวลา 10 ปี ในการพัฒนาให้มีตลาดเกิดขึ้น ัญพิชดังกล่าวได้แก่ ข้าวสาลี ข้าวโพด ข้าวโอ๊ต ถั่วเหลือง น้ำมันถั่วเหลือง รวมทั้งพวกโลหะ ต่าง ๆ เช่น เงิน ทอง และแร่บางชนิด หลังจากนั้นก็มีการจัดตั้งตลาดซื้อขายสินค้าล่วงหน้า ขึ้นในประเทศต่าง ๆ ได้แก่ แคนาดา ญี่ปุ่น สิงคโปร์ ฮองกง และมาเลเซีย เป็นต้น

สาเหตุที่ต้องมีการจัดตั้งตลาดซื้อขายสินค้าเกษตรล่วงหน้า

ธุรกิจเกษตรเป็นธุรกิจที่มีลักษณะต่างจากธุรกิจอุตสาหกรรม ความแตกต่าง นี้นำมาซึ่งปัญหาทางการเกษตร ทำให้ต้องมีการหาแนวทางแก้ไข ซึ่งการจัดตั้งตลาดซื้อขาย สินค้าเกษตรล่วงหน้าจะเป็นการแก้ไขปัญหาแนวทางหนึ่ง โดยสาเหตุที่ต้องมีการจัดตั้งตลาด ล่วงหน้าเพื่อแก้ไขปัญหาสินค้าเกษตรมีดังนี้

1. สินค้าเกษตรมีราคาผันผวน ค่อนข้างสูงและรุนแรง โดยเฉพาะในช่วงฤดู เก็บเกี่ยวทั้งนี้เนื่องจากสินค้าเกษตรจะมีผลผลิตออกมาสู่ตลาดมากและพร้อม ๆ กัน จึงทำให้ ประสบกับภาวะความเสี่ยงทางด้านราคา

2. การกำหนดปริมาณการผลิตและการตลาดสินค้าเกษตรทำได้ยากและไม่สามารถคาดการณ์ได้อย่างถูกต้อง ทั้งนี้เนื่องจากการเพาะปลูกขึ้นอยู่กับสภาพดินฟ้าอากาศ

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

ซึ่งไม่สามารถบังคับได้ ทำให้ได้ปริมาณผลผลิตไม่แน่นอน จึงส่งผลกระทบต่ออุตสาหกรรม การเกษตรทั้งระบบ รวมทั้งการค้าและการส่งออกไปต่างประเทศ

จากปัญหาดังกล่าวทำให้รัฐบาลต้องเข้าไปแก้ไข โดยเข้าแทรกแซงตลาด เกือบทุกปีเพื่อช่วยเหลือให้เกษตรกรสามารถจำหน่ายผลผลิตได้ราคาที่ดีขึ้นและได้รับความ เป็นธรรม ขณะเดียวกันได้ส่งเสริมให้มีการพัฒนาจัดตั้งตลาดกลางสินค้าเกษตรขึ้น และกระจายอย่างแพร่หลายในแหล่งผลิตต่าง ๆ ทั่วประเทศ ซึ่งสามารถแก้ปัญหาได้ในระดับ หนึ่ง ๆ เท่านั้น ส่วนทางด้านผู้ประกอบการการค้าและแปรรูปยังต้องพึ่งตนเอง โดยการทำ สัญญาซื้อขายล่วงหน้าไว้กับผู้ค้าหรือผู้รวบรวมท้องถิ่นซึ่งบ่อยครั้งมีการบิดพลิ้วสัญญากัน

ดังนั้นจึงควรจัดตั้งตลาดซื้อขายสินค้าเกษตรล่วงหน้าขึ้น เพื่อให้เกษตรกร ผู้ประกอบการโรงงานแปรรูป และผู้ส่งออก สามารถเข้าไปทำการซื้อขายสินค้าเกษตรใน ตลาดซึ่งจะเป็นการไขปัญหาดังกล่าวได้ในระยะยาว

วัตถุประสงค์ของตลาดซื้อขายสินค้าเกษตรล่วงหน้า

1. เพื่อเป็นศูนย์กลางการซื้อขายสินค้าเกษตรที่มีการส่งมอบในอนาคตที่ เป็นระบบและเป็นธรรม
2. เพื่อรักษาเสถียรภาพราคาของผลิตผลการเกษตรไม่ให้เกิดการเคลื่อนไหว ขึ้นลงอย่างรุนแรง
3. เพื่อให้เป็นแหล่งรวบรวมข้อมูลข่าวสารด้านการผลิตและการตลาดที่ สำคัญ

ลักษณะสินค้าที่ทำการซื้อขายในตลาดซื้อขายสินค้าเกษตรล่วงหน้า

1. เป็นสินค้าที่มีตัวตนและสามารถนำมาแลกเปลี่ยนกันได้ สินค้าแต่ละ หน่วยมีลักษณะเหมือนกัน (Homogeneous) คือสามารถจัดแบ่งเป็นหมวดหมู่ตามคุณภาพ สินค้าได้

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

2. อุปสงค์และอุปทานของสินค้านั้นต้องมีมากพอ
3. อุปสงค์และอุปทานของสินค้านั้นต้องไม่ถูกควบคุมโดยรัฐบาลหรือบุคคลกลุ่มใดกลุ่มหนึ่ง
4. อุปสงค์และอุปทานมีการผันแปรอยู่เสมอ คือราคาสินค้ามีการเคลื่อนไหวขึ้นลงตามฤดูกาลผลิตสินค้านั้น หรือตามอุปสงค์ของสินค้า

หน้าที่ของตลาดซื้อขายสินค้าเกษตรล่วงหน้า

1. อำนวยความสะดวกในการซื้อขาย และระงับข้อพิพาทซื้อขายโดยผ่านสำนักหักบัญชี
2. จัดสถานที่ให้มีการประมุขกันระหว่างสมาชิกคนกลาง (Member Broker) เพื่อทำการซื้อขาย
3. รับรองสัญญาซื้อขายที่เกิดจากการตกลงกันระหว่างสมาชิก
4. กำหนดจุดส่งมอบหรือคลังสินค้าที่ตลาดรับรอง
5. ควบคุมดูแลให้สมาชิกวางเงินมัดจำ (Margin) ให้เป็นไปตามกฎของตลาด ถ้าเงินมัดจำต่ำกว่าที่ตลาดกำหนด ตลาดจะต้องแจ้งให้สมาชิกชำระเพิ่มจนครบตามจำนวน
6. ไกล่เกลี่ยหรือตัดสินกรณีพิพาท
7. หากมีการส่งมอบสินค้าจริง ตลาดจะแจ้งให้สมาชิกซื้อขายทราบเพื่อทำการส่งมอบต่อไป
8. เผยแพร่ข่าวสารข้อมูลให้แก่สมาชิกและสาธารณชนทั่วไป

องค์ประกอบของการซื้อขายในตลาดซื้อขายสินค้าเกษตรล่วงหน้า

การซื้อขายสินค้าเกษตรในตลาดล่วงหน้า ผู้ที่เข้าทำการซื้อขายจะต้องมีความเข้าใจถึงองค์ประกอบของการซื้อขายในตลาดล่วงหน้า เพราะเป็นสิ่งที่จำเป็นในการซื้อขายแต่ละครั้ง คือ

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

1. **ตัวสัญญาล่วงหน้า (Futures Contract)** คือสัญญาซื้อขายซึ่งผู้ซื้อและผู้ขายได้กระทำกันในตลาดซื้อขายสินค้าเกษตรล่วงหน้า ส่วนการเสนอซื้อและเสนอขายต้องกระทำอย่างเปิดเผยเพื่อเปิดโอกาสให้ทุกคนมีโอกาสเสนอซื้อและเสนอขายเท่ากัน โดยทำการประมูลราคาในห้วงคำ ซึ่งผู้ซื้อและผู้ขายต้องปฏิบัติตามกฎและรายละเอียดของสัญญาซื้อขายซึ่งตลาดได้กำหนดอย่างมีมาตรฐาน เงื่อนไขตัวสัญญาล่วงหน้า (Term & Condition) จะแตกต่างกันตามชนิดและประเภทของสินค้า และในตลาดแต่ละแห่งย่อมมีเงื่อนไขที่แตกต่างกัน ซึ่งส่วนประกอบอันเป็นสาระสำคัญของเงื่อนไขในตัวสัญญาของสินค้าแต่ละชนิดที่ซื้อขายในตลาดซื้อขายสินค้าเกษตรล่วงหน้าจะต้องมีดังนี้

1.1 ระบุรายชื่อของสินค้า (Product)

1.2 ระบุคุณภาพ หรือเกรดของสินค้าที่ต้องการซื้อขาย (Quality) โดยกำหนดมาตรฐานการจัดคุณภาพที่ชัดเจน

1.3 ปริมาณของสินค้าในแต่ละสัญญา (Contract Size)

1.4 เดือนส่งมอบสินค้า (Delivery Month) คณะกรรมการบริหารตลาดจะเป็นผู้กำหนดเดือนส่งมอบของสินค้าแต่ละประเภท บางแห่งอาจใช้หลักเกณฑ์ในการพิจารณาโดยมีความสัมพันธ์อย่างใกล้ชิดกับฤดูกาลเพาะปลูก

1.5 หน่วยราคาและปริมาณของสินค้า (Unit Price) จะขึ้นอยู่กับหน่วยเงินตราของแต่ละประเทศและมาตรการขังน้ำหนัก

1.6 ระบุสถานที่และเวลาส่งมอบสินค้า (Place and Time of Delivery) โดยตลาดจะเป็นผู้กำหนดสถานที่ส่งมอบและวิธีการส่งมอบหรือรับมอบสินค้า ซึ่งมีมาตรฐานการตรวจสอบคุณภาพและปริมาณสินค้าที่รัดกุมเชื่อถือได้ตามที่ตลาดกำหนด และรับรองให้ใช้เป็นจุดส่งมอบหรือรับมอบสินค้าได้

1.7 ระบุเวลาส่งมอบสินค้า ผู้ขายจะเป็นผู้ระบุวันส่งมอบสินค้าโดยแจ้งให้ผู้ซื้อทราบล่วงหน้า ทั้งนี้ต้องอยู่ภายในกำหนดเวลาซึ่งตลาดระบุไว้เป็นระยะเวลาส่งมอบสินค้า

1.8 ระบุวิธีการชำระเงินที่แน่นอน

1.9 ระบุบทลงโทษของผู้ที่บิดพลิ้วสัญญา

2. **อัตราการแข่งขันขั้นต่ำของราคา (Minimum Fluctuation)** หมายถึง อัตราขั้นต่ำสำหรับราคาซื้อหรือขายตัวสัญญาซึ่งอัตราการเปลี่ยนแปลงขั้นต่ำนี้จะแตกต่างกัน เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่าจะกรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

กันตามชนิดของสินค้า น้ำหนักและเงินตราต่างประเทศซึ่งจะเป็นไปตามความเห็นชอบของ คณะกรรมการบริหารตลาดนั้น ๆ จะเห็นสมควร

3. อัตราสูงสุดที่ราคาเปลี่ยนแปลงได้ในแต่ละวัน (Daily Trading Limit) อัตราการเปลี่ยนแปลงขั้นสูงสุดของราคาสินค้าแต่ละชนิด ขึ้นอยู่กับดุลยพินิจของคณะกรรมการบริหารตลาด อัตราสูงสุดที่ราคาสินค้าแต่ละชนิดจะเปลี่ยนแปลงได้ในแต่ละวันต้องเทียบกับราคาปิดตลาดของวันก่อนเสมอ การกำหนดอัตราค่าการเปลี่ยนแปลงสูงสุดในแต่ละวันนี้ทำขึ้นเพื่อเป็นการชลอการสร้างราคาในตลาด

4. การเผยแพร่ราคาจากตลาด (Distribution of Daily Quotation) ตลาดซื้อขายสินค้าเกษตรล่วงหน้าโดยทั่วไปมักมีกระดานหรือแผงอิเล็กทรอนิกส์ เพื่อแสดงข้อมูลการซื้อขายในตลาด และข้อมูลเหล่านี้จะถูกเผยแพร่ผ่านสื่อต่าง ๆ ต่อไป ทั้งในรูปของข้อมูลข่าวระบบจอภาพ “Real Time” หรือทางโทรศัพท์และหนังสือพิมพ์ โดยแสดงถึงสินค้า เดือนส่งมอบ ราคาเปิดตลาด ราคาสูงสุด ราคาต่ำสุด ราคาปิดตลาด ราคาเปลี่ยนแปลงเพื่อเป็นการรายงานให้ผู้เกี่ยวข้องทราบถึงราคาตลาด สามารถนำข้อมูลเหล่านี้เพื่อใช้ในการตัดสินใจต่อไป

5. การเปิดและระงับสัญญาที่ตัวสัญญา (Open & Liquidate the Contract) การเปิดและระงับสัญญาหรือตัวสัญญา สามารถทำได้โดยผ่านนายหน้า ซึ่งเป็นสมาชิกของตลาด และการเปิดตัวสัญญาซื้อขายอาจทำได้โดยซื้อตัวสัญญาล่วงหน้า (Buy) หรืออาจเรียกว่า Long Position หรือขายตัวสัญญาล่วงหน้า (Sell) หรืออาจเรียกว่า Short Position ส่วนการปิดหรือระงับสัญญานั้นทำได้ 2 วิธีคือ

5.1 ถือตัวสัญญาดังกล่าวจนถึงเดือนส่งมอบ และรับหรือส่งสินค้าตามชนิด จำนวนและสถานที่ที่ระบุอยู่ในสัญญา

5.2 ปิดตัวสัญญาก่อนถึงวันส่งมอบโดยกระทำตรงข้ามกับที่ปิดไว้ โดยหากเปิดด้วยการซื้อต้องปิดด้วยการขาย และถ้าหากเปิดด้วยการขาย ต้องปิดด้วยการซื้อ

6. ชนิดของคำสั่ง (Order) ชนิดของคำสั่งที่ใช้กันมาก ได้แก่

6.1 Market Order คือ คำสั่งซื้อหรือขายในราคาซึ่งซื้อขายในสถานประมูลราคาหรือห้องค้า

6.2 Limit Order คือ ราคาสูงสูงที่จะกำหนดให้ซื้อหรือราคาต่ำสุดที่กำหนดให้ขาย

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

6.3 Day Order คือ คำสั่งซื้อหรือขายเฉพาะวันที่ออกคำสั่งไม่ว่าจะสามารถซื้อหรือขายได้ตามต้องการหรือไม่

6.4 Good Till Cancel (GTC) คือ คำสั่งซื้อหรือขายที่จะยืนยันคำสั่งดังกล่าวจนกว่าจะแจ้งยกเลิก

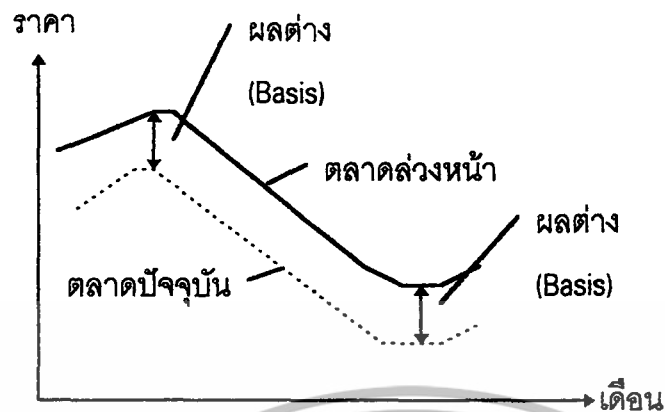
ความสัมพันธ์ระหว่างราคาสินค้าในปัจจุบันและตลาดล่วงหน้า

ความสัมพันธ์ของตลาดล่วงหน้ากับตลาดปัจจุบันสำหรับสินค้าเกษตรอธิบายได้จากลักษณะธุรกิจการค้าสินค้าเกษตรดังนี้

1. สินค้าเกษตรเป็นสินค้าที่ผลิตและเก็บเกี่ยวตามฤดูกาล แต่อัตราการไหลค่อนข้างสม่ำเสมอตลอดปี ดังนั้นผู้ที่มีความจำเป็นต้องใช้สินค้าต้องมีการเก็บสต็อกสินค้าไว้ในคลังสินค้าหรือไซโลตั้งแต่หลังการเก็บเกี่ยวเป็นต้นไปจนกว่าจะมีผลผลิตรุ่นใหม่ออกมา

2. ในการเก็บสต็อกสินค้าจำเป็นต้องเสียค่าใช้จ่าย เช่น ค่าเช่าคลังสินค้าหรือไซโล ค่าประกันภัย ค่าดอกเบี้ยของเงินที่ใช้ซื้อสินค้าเก็บไว้ ฯลฯ

จากลักษณะธุรกิจการค้าสินค้าเกษตรข้างต้นในสภาพปกติ ราคาสินค้าในตลาดล่วงหน้าจะสูงกว่าราคาสินค้าในตลาดปัจจุบันเท่ากับค่าใช้จ่ายในการเก็บรักษาสินค้าจากวันที่ซื้อขายจนถึงวันที่ส่งมอบสินค้า แต่ในความเป็นจริงจากสภาพการแข่งขันการซื้อและการขายในตลาดล่วงหน้า จะทำให้ราคาที่กำหนดขึ้นในตลาดล่วงหน้าสูงกว่าหรือต่ำกว่าค่าใช้จ่ายในการเก็บรักษาสินค้าจริง ๆ ซึ่งจะเป็นการสะท้อนให้เห็นถึงสถานการณ์อุปสงค์และอุปทานของตลาดในปัจจุบันและในอนาคต สามารถแสดงความสัมพันธ์ในสภาพปกติของราคาล่วงหน้าและราคาปัจจุบันได้ (ภาพที่ 1)

ภาพที่ 1 ความสัมพันธ์ในสภาพปกติของราคาล่วงหน้าและราคาปัจจุบัน

โครงสร้างของตลาดซื้อขายสินค้าเกษตรล่วงหน้า

ตลาดซื้อขายสินค้าเกษตรล่วงหน้าโดยทั่วไปประกอบด้วย

1. คณะกรรมการบริหารตลาด คณะกรรมการบริหารมาจากการเลือกตั้งโดยสมาชิกทั่วไป เพื่อให้ได้คณะกรรมการที่เป็นตัวแทนของสมาชิกมากที่สุด โดยอาจกำหนดไว้ด้วยว่าคณะกรรมการจะมาจากบุคคลในวงการต่าง ๆ ซึ่งหน้าที่ของ คณะกรรมการที่สำคัญได้แก่

1.1 จัดหาสถานที่เพื่อเป็นศูนย์กลางที่ผู้ซื้อและผู้ขายมาพบปะกันเพื่อทำการประมูลราคา

1.2 วางระเบียบกฎเกณฑ์และมาตรฐานในการซื้อขาย เช่น กำหนดจำนวนหน่วยสัญญาในการซื้อขาย คุณภาพของสินค้า ตลอดจนหลักการชำระเงิน

1.3 รวบรวมจัดพิมพ์ข่าวสาร ตลอดจนการเคลื่อนไหวของราคาสินค้าเพื่อแจกจ่ายสมาชิกและบุคคลทั่วไป

1.4 เป็นตัวกลางไกล่เกลี่ยข้อขัดแย้งของสมาชิก

1.5 ควบคุมการให้ผู้ซื้อและผู้ขายปฏิบัติตามสัญญาการซื้อขาย ตลอดจนการชำระหนี้

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่าจะกรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

2. สมาชิกของตลาด ผู้ที่เป็นสมาชิกของตลาดสามารถเข้าไปทำการซื้อขายในตลาดซื้อขายสินค้าเกษตรล่วงหน้าได้ สมาชิกของตลาดมักประกอบด้วยบุคคลหลากหลายอาชีพ คือ เกษตรกร ผู้แปรรูป ผู้ส่งออก ผู้นำเข้า พ่อค้า นายหน้า ตลอดจนผู้เก็งกำไร

3. สถานประมูลราคา สถานประมูลราคาเป็นสถานที่ซึ่งสมาชิกของตลาดจะมาทำการประมูลราคากัน การประมูลราคาจะทำการกันอย่างเปิดเผย การซื้อขายตัวสัญญาล่วงหน้าทั้งหมดของตลาดจะต้องทำภายในสถานประมูลราคาในระหว่างเวลาที่กำหนดไว้ คำสั่งซื้อขายของลูกค้าจะต้องซื้อขายผ่านนายหน้า (Broker) และนายหน้ามีหน้าที่ต้องแจ้งให้ลูกค้าทราบถึงราคาที่ปิดตลาดในแต่ละวันที่ทำการซื้อขาย

4. สถานหักบัญชี ตลาดซื้อขายสินค้าเกษตรล่วงหน้าต้องมีสถานหักบัญชี ซึ่งมีหน้าที่ต่อไปนี้

4.1 อำนวยความสะดวกแก่ลูกค้าของตลาดล่วงหน้าในการเปิดหรือระงับตัวสัญญาซื้อขาย

4.2 อำนวยความสะดวกแก่ผู้ขายสินค้าที่ต้องการจะส่งมอบสินค้าให้ส่งสินค้าให้ผู้ซื้อที่ต้องการรับมอบสินค้า

ผู้ที่เป็นสมาชิกของตลาดซื้อขายสินค้าเกษตรล่วงหน้าทุกคนไม่ได้เป็นสมาชิกของสถานหักบัญชี แต่ทุกคนที่เข้าไปทำการซื้อขายในตลาดซื้อขายสินค้าเกษตรล่วงหน้าต้องระงับตัวสัญญาที่ตนถืออยู่ โดยผ่านทางสมาชิกคนใดคนหนึ่งของสถานหักบัญชี ผู้ซื้อหรือขายตัวสัญญาในตลาดซื้อขายสินค้าเกษตรล่วงหน้าไม่ได้จ่ายเงินเต็มจำนวนตามมูลค่าสินค้าแต่จ่ายเพียงเงินมัดจำ ซึ่งสถานหักบัญชีจะเป็นผู้กำหนดจำนวนเงินมัดจำของสินค้าแต่ละชนิด สถานหักบัญชีต้องมีบัญชีบันทึกรายการซื้อขายทั้งหมดของลูกค้าในแต่ละวันเมื่อปิดตลาด

5. บริษัทนายหน้า (Broker House) บริษัทนายหน้าในตลาดซื้อขายสินค้าเกษตรล่วงหน้าหมายถึง บุคคล สมาคม บริษัทจำกัด ห้างหุ้นส่วน ตลอดจนผู้ที่ทำหน้าที่รับคำสั่งซื้อหรือขายตัวสัญญาล่วงหน้าของสินค้าเพื่อการรับส่งมอบสินค้าจริงในอนาคตตามเงื่อนไขของตลาดล่วงหน้า บริษัทนายหน้าจะเก็บเงินมัดจำจากลูกค้าเพื่อประกันตัวสัญญาที่จะซื้อขายกับบริษัท หรือผู้ที่ทำหน้าที่เป็นบริษัทนายหน้าต้องจดทะเบียนกับตลาดกลาง

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้าไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

ส่วนผู้ที่ต้องการทำการซื้อหรือขายตัวสัญญาในตลาดซื้อขายสินค้าเกษตรล่วงหน้าต้องทำสัญญาผ่านบริษัทนายหน้า

6. ลูกค้าหรือผู้ใช้ประโยชน์และบริการจากตลาด ผู้ที่เข้ามาเป็นลูกค้าของบริษัทนายหน้าหรือตลาดซื้อขายสินค้าเกษตรล่วงหน้า แบ่งเป็น 2 กลุ่มใหญ่ ๆ คือ กลุ่มเกษตรกร ผู้แปรรูปสินค้า และพ่อค้าในระดับต่าง ๆ ที่เข้ามาใช้บริการตลาดซื้อขายสินค้าเกษตรล่วงหน้าเพื่อประกันความเสี่ยง (Hedgers) ส่วนอีกกลุ่มคือ นักเก็งกำไร (Speculators)

โครงสร้างของตลาดซื้อขายสินค้าเกษตรล่วงหน้าที่จะจัดตั้งขึ้นในประเทศไทย

ในด้านโครงสร้างองค์การบริหารงานตลาดซื้อขายสินค้าเกษตรล่วงหน้าที่กระทรวงพาณิชย์ทำการศึกษาไว้ (นิรนาม , 2537 ค) ประกอบด้วย (ภาพที่ 2)

1. คณะกรรมการกำกับตลาดซื้อขายสินค้าเกษตรล่วงหน้า (ก.ส.ล.) โดยมีรัฐมนตรีว่าการกระทรวงพาณิชย์เป็นประธานกรรมการ มีหน้าที่ในการวางนโยบายส่งเสริมและพัฒนาตลอดจนกำกับและควบคุมโดยทั่วไปเกี่ยวกับการซื้อขายสินค้าเกษตรล่วงหน้า องค์การที่เกี่ยวข้องเพื่อป้องกันความไม่เป็นธรรม

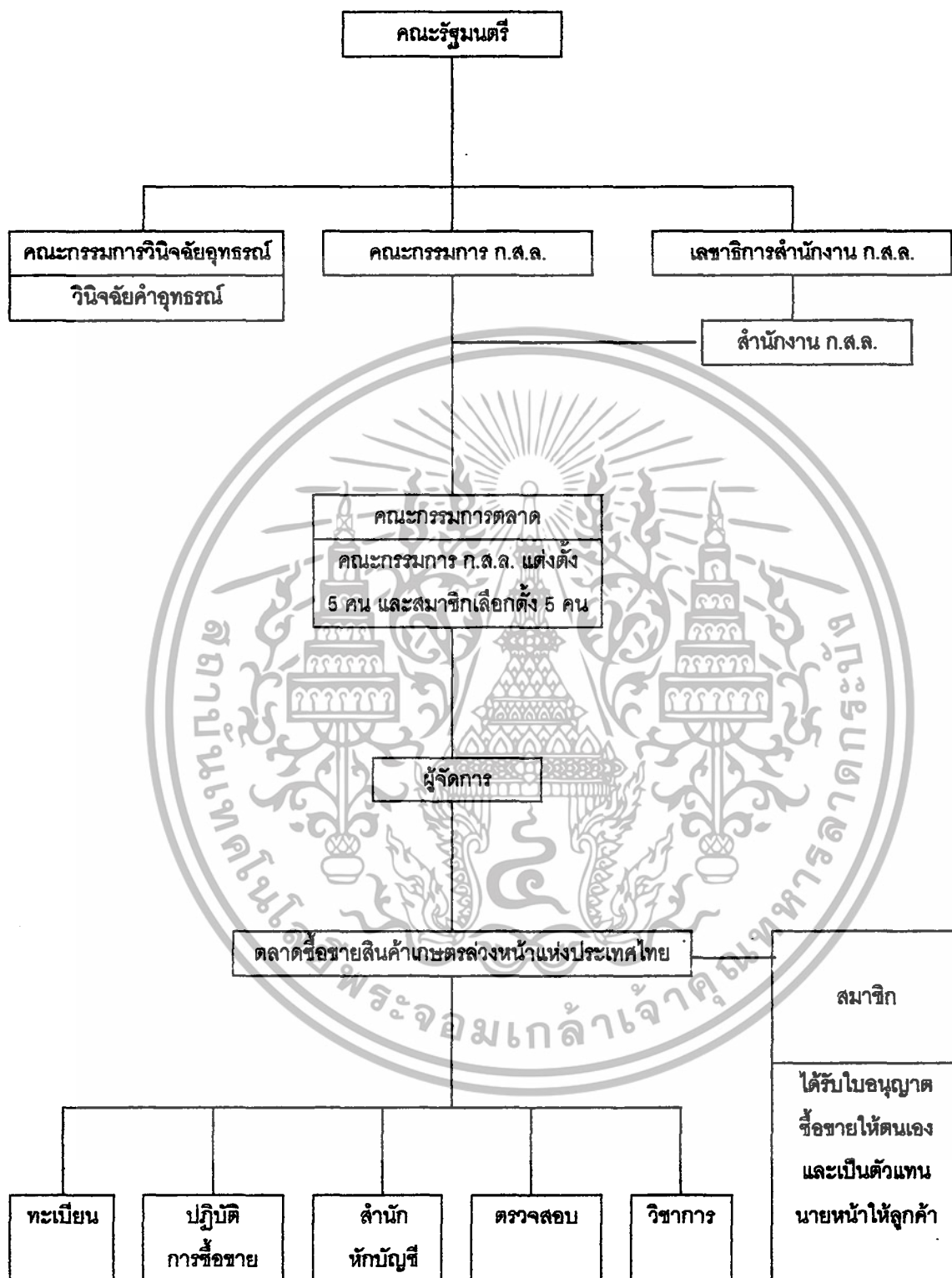
2. สำนักงาน ก.ส.ล. มีเลขาธิการทำหน้าที่บริหารสำนักงานรับผิดชอบต่อคณะกรรมการ ก.ส.ล. และบังคับบัญชาพนักงานและลูกจ้างรวมทั้งเป็นตัวแทนของสำนักงาน

3. คณะกรรมการตลาดซื้อขายสินค้าเกษตรล่วงหน้า ประกอบด้วย บุคคลที่คณะกรรมการ ก.ส.ล. แต่งตั้ง 5 คน บุคคลที่สมาชิกตลาดเลือกตั้ง 5 คนและผู้จัดการตลาดเป็นกรรมการ

4. คณะกรรมการวินิจฉัยอุทธรณ์ ประกอบด้วยกรรมการผู้ทรงคุณวุฒิ ซึ่งคณะรัฐมนตรีแต่งตั้งไม่น้อยกว่า 5 คน โดยในจำนวนนี้อย่างน้อยต้องเป็นผู้ทรงคุณวุฒิ และมีประสบการณ์สูงทางด้านกฎหมาย การบัญชี การเงิน และการพาณิชย์ ด้านละ 1 คน มีหน้าที่วินิจฉัยคำอุทธรณ์

5. ตลาดซื้อขายสินค้าเกษตรล่วงหน้า มีผู้จัดการทำหน้าที่บริหารกิจการของตลาด และมีอำนาจบังคับบัญชาพนักงานและลูกจ้าง รวมทั้งเป็นผู้แทนของตลาด

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

ภาพที่ 2 โครงสร้างการบริหารงานตลาดซื้อขายสินค้าเกษตรล่วงหน้า

ที่มา : (นิรนาม , 2537 ค)

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่าจะกรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

แนวทางการดำเนินงานของตลาด

แนวทางการดำเนินงานของตลาดจะเป็นกรอบที่กำหนดทิศทาง เพื่อให้ผู้ที่มีส่วนเกี่ยวข้องกับตลาดได้ยึดถือไว้เป็นแนวทางปฏิบัติซึ่งประกอบด้วย (ปิยพรรณ : 2537 , 57)

1. การซื้อขาย ซึ่งมีรายละเอียดดังนี้

1.1 ประกาศสินค้าเกษตรที่จะทำการซื้อขาย โดยกำหนดประเภท ชนิด คุณภาพ ปริมาณ ระยะเวลา และสถานที่ส่งมอบ เช่น ข้าว ยางพารา

1.2 การซื้อขายต้องกระทำภายในตลาด โดยสมาชิกเท่านั้น

1.3 ซื้อขายด้วยระบบคอมพิวเตอร์

1.4 ต้องมีการวางเงินประกันเมื่อมีการซื้อขาย เพื่อป้องกันการบิดพลิ้ว

1.5 มีการกำหนดปริมาณซื้อหรือขายสุทธิของสมาชิกแต่ละราย

1.6 ราคาซื้อขายในแต่ละวันเปลี่ยนแปลงขึ้นลงไม่เกินที่กำหนด

1.7 มีอนุโตตุลาการ เพื่อชี้ข้อพิพาท

1.8 กำหนดเวลาเปิดและปิดตลาด และเวลาซื้อขายสินค้าเกษตรต่าง ๆ

2. สมาชิก

2.1 เป็นนิติบุคคล อันได้แก่ บริษัทจำกัด บริษัทมหาชนจำกัด สถาบันเกษตรกร รัฐวิสาหกิจ

2.2 มีจำนวนสมาชิกที่แน่นอน

2.3 ต้องมีคุณสมบัติอื่น ๆ เช่น ทุนจดทะเบียนและคุณสมบัติอื่น ๆ

2.4 สามารถซื้อขายเพื่อตนเองหรือเป็นตัวแทนนายหน้าให้กับลูกค้า

2.5 ต้องทำสัญญาเป็นหนังสือกับลูกค้าที่มอบหมายให้เป็นตัวแทนนายหน้าและได้รับค่าธรรมเนียมในการปฏิบัติหน้าที่เป็นนายหน้า

2.6 ต้องรับผิดชอบตรวจสอบฐานะการเงินและการเรียกเก็บเงินประกันจากลูกค้า ตลอดจนจัดทำทะเบียนลูกค้า

2.7 ต้องเปิดเผยฐานะการเงินและการดำเนินงาน

2.8 มีสิทธิ์ออกเสียงเลือกตั้งกรรมการตลาดซื้อขายสินค้าเกษตรล่วงหน้า

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่าจะกรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหาเอกสารอย่างถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

มาตรการกำกับและควบคุมตลาดซื้อขายสินค้าเกษตรล่วงหน้า (ปิยพรรณ , 2537 : 58)

1. ห้ามสมาชิกแพร่ข่าวอันเกี่ยวกับความเท็จอาจทำให้บุคคลอื่นเข้าใจผิดเกี่ยวกับราคาสินค้าเกษตรที่ซื้อขายในตลาด
2. ห้ามบุคคลรู้เห็นหรือร่วมกับบุคคลอื่น กระทำการใด ๆ อันมีผลทำให้การซื้อขายผิดไปจากสภาพปกติของตลาด
3. ห้ามการซื้อขายสินค้าเกษตรล่วงหน้าเป็นการชั่วคราว เพื่อป้องกันการเสียหาย
4. ห้ามสมาชิกเป็นตัวแทนหรือนายหน้า เพื่อซื้อหรือขายสินค้าล่วงหน้าอื่นนอกเหนือจากที่กำหนด
5. ห้ามสมาชิกทำให้ลูกค้าหรือบุคคลใดเข้าใจผิดเกี่ยวกับประเภท ชนิด ราคา ปริมาณ และคุณภาพของสินค้าเกษตรที่ซื้อขาย
6. ห้ามสมาชิกเอาวัดเอาเปรียบลูกค้าหรือบุคคลที่เกี่ยวข้อง
7. ห้ามสมาชิกซื้อขายนอกตลาด
8. ห้ามสมาชิกซื้อขายโดยไม่ได้รับมอบหมายจากลูกค้า
9. ห้ามสมาชิกโฆษณากิจการของสมาชิกเกินกว่าหลักเกณฑ์เงื่อนไขและวิธีการที่กำหนด

ผลกระทบที่คาดว่าจะได้รับจากการจัดตั้งตลาดซื้อขายสินค้าเกษตรล่วงหน้า

สำหรับผลกระทบที่คาดว่าจะได้รับจากการจัดตั้งตลาดซื้อขายสินค้าเกษตรล่วงหน้าในประเทศไทยนั้น ในที่นี้จะพิจารณาในด้านของผลกระทบที่มีต่อบุคคลที่เกี่ยวข้องกับตลาดล่วงหน้า ซึ่งโดยหลัก ๆ จะแบ่งได้ 4 กลุ่ม คือ

1. เกษตรกร
2. โรงงานอุตสาหกรรมแปรรูปสินค้าเกษตร
3. พ่อค้าส่งออก
4. รัฐบาล

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่าจะกรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

เกษตรกร

เกษตรกรผู้ผลิตสินค้าเกษตรมักเผชิญปัญหาจากการผลิตสินค้าเกษตร เช่น การขายสินค้าได้ในราคาที่ไม่เหมาะสม ซึ่งการจัดตั้งตลาดซื้อขายสินค้าเกษตรล่วงหน้าจะส่ง อำนวยประโยชน์ต่อเกษตรกรดังนี้ (นิรนาม , 2537 จ : 8)

1. ทำให้เกษตรกรสามารถเลือกชนิดของผลผลิต เวลา และวิธีการจำหน่าย ผลิตผลของตนเองได้มากขึ้น แทนที่จะถูกผูกขาดโดยพ่อค้าคนกลางในท้องถิ่นเช่นเป็นอยู่ใน ปัจจุบัน
2. ทำให้เกษตรกรสามารถวางแผนการผลิตให้สอดคล้องกับภาวะตลาดใน ฤดูกาลผลิตได้ และทำให้มีการซื้อขายผลิตผลได้ต่อเนื่องกันไปเป็นระยะเวลายาว
3. ทำให้เกษตรกรไม่ต้องเสี่ยงกับการเปลี่ยนแปลงขึ้นลงของราคาสินค้า เพราะความเสี่ยงด้านราคาหรือการตลาดได้ถูกโอนไปยังกลุ่มผู้ประกอบการในตลาดซื้อขาย พืชผลล่วงหน้าแล้ว
4. ทำให้เกษตรกรมีความเข้มแข็งขึ้น เพราะโดยระบบของตลาดซื้อขาย สินค้าเกษตรล่วงหน้า จะเป็นตัวกำหนดให้เกษตรกรมีการรวมตัวกันเป็นปึกแผ่นยิ่งขึ้นใน รูปของกลุ่มเกษตรกร และสหกรณ์การเกษตร เพื่อดำเนินการป้องกันการเสี่ยงด้วยตนเองใน ตลาดซื้อขายสินค้าเกษตรล่วงหน้า
5. เกษตรกรสามารถใช้ประโยชน์จากระบบข่าวสารราคาของตลาดซื้อขาย สินค้าเกษตรล่วงหน้า ในการวางแผนจำหน่ายพืชผลที่จะขายได้ในอนาคต
6. ช่วยให้เกษตรกรได้รับความเป็นธรรมจากการขายผลผลิตในราคาตลาด
7. ช่วยลดขั้นตอนการค้าให้น้อยลง ซึ่งจะทำให้เกษตรกรได้รับราคาสินค้าสูง ขึ้น
8. สร้างความแน่นอนและความมั่นคงในรายได้ให้เกษตรกร

เกษตรกรในต่างประเทศ เช่น สหรัฐอเมริกาเป็นเกษตรกรรายใหญ่มีฐานะ ความเป็นอยู่ดี มีความรู้พอที่จะเข้าร่วมในตลาดซื้อขายล่วงหน้าเพื่อประกันความเสี่ยงให้กับ ตนเอง แต่สำหรับเกษตรกรไทยซึ่งส่วนใหญ่เป็นเกษตรกรรายเล็กรายน้อย มีเนื้อที่เพาะปลูก น้อยและส่วนใหญ่ยังขาดความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับตลาดล่วงหน้า ดังนั้นโอกาสที่เกษตรกร เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

รายย่อยจะเข้าไปทำการซื้อขายในตลาดล่วงหน้าจึงเป็นไปได้ยาก แต่สำหรับเกษตรกรรายใหญ่จะมีโอกาสเข้าไปทำการซื้อขายในตลาดล่วงหน้าได้มากกว่า โดยแนวทางที่จะช่วยให้เกษตรกรได้รับผลประโยชน์จากตลาดซื้อขายสินค้าเกษตรล่วงหน้า คือ (คุณวีร์ (นามแฝง) , 2527 : 92)

1. เกษตรกรรวมตัวกันเป็นกลุ่มใหญ่แล้วส่งตัวแทนเข้าไปดำเนินการป้องกันการขาดทุนในตลาดล่วงหน้า วิธีนี้อาจจะใช้รูปแบบของกลุ่มเกษตรกรหรือสหกรณ์ก็ได้ทำการดำเนินการป้องกันการขาดทุนแทนเกษตรกรแต่ละราย หมายความว่าเกษตรกรแต่ละรายต้องทำสัญญาที่จะขายผลผลิตที่เก็บเกี่ยวได้ทั้งหมดให้สหกรณ์แล้วสหกรณ์ก็รวบรวมตัวเลขผลผลิตที่คาดว่าจะได้จากจำนวนเกษตรกรทั้งหมดไปขายตัวสัญญาในตลาดล่วงหน้า เมื่อถึงกำหนดเก็บเกี่ยวผลผลิต สหกรณ์ก็รวบรวมผลผลิตของเกษตรกรออกขายในตลาดปัจจุบันซึ่งได้ราคาต่ำเนื่องจากผลผลิตออกมาก ในขณะที่เดียวกันก็ซื้อตัวสัญญาในตลาดล่วงหน้าเพื่อสะสมบัญชีที่ขายไว้ก่อนหน้านี้ ซึ่งอาจซื้อได้ในราคาต่ำกว่าตอนที่ขายทำให้ได้กำไรจากการขายตัวเมื่อนำไปรวมกับราคาที่ได้รับจากการขายสินค้าจริง ๆ ก็จะทำให้ราคาสุทธิสูงขึ้นเป็นการประกันรายได้ให้แก่เกษตรกร แล้วสหกรณ์ก็จัดสรรเงินตามปริมาณข้าวโพดที่ได้รับจากเกษตรกรแต่ละรายมอบให้เกษตรกร วิธีนี้ต้องมีระบบการควบคุมการคดโกงของผู้บริหารสหกรณ์ที่รัดกุม มิฉะนั้นเกษตรกรก็จะถูกเอาเปรียบได้ ในที่นี้จะยกตัวอย่างแสดงการดำเนินการป้องกันความเสี่ยงด้วยตนเองของเกษตรกร ซึ่งจะเป็นตัวอย่างในรูปแบบของการขายล่วงหน้า (Short Hedging) ดังนี้

ตัวอย่างที่ 1 ในวันที่ 1 ธันวาคม พ.ศ. 2539 เกษตรกรคาดว่าจะขายผลผลิตที่จะออกสู่ตลาดในเดือนกุมภาพันธ์ พ.ศ. 2539 ได้ในราคา 2,800 บาท/ตัน และเพื่อป้องกันความเสี่ยงเกษตรกรจึงได้เปิดตัวสัญญาขายข้าวโพดล่วงหน้าในเดือนกุมภาพันธ์เป็นจำนวน 500 ตัน ในราคา 3,000 บาท/ตัน เมื่อผลผลิตออกสู่ตลาดในวันที่ 25 กุมภาพันธ์ พ.ศ. 2539 เกษตรกรนำผลผลิตออกขายในตลาดปัจจุบันได้ราคา 2,750 บาท/ตัน ซึ่งต่ำกว่าราคาที่เคยคาดว่าจะได้รับ คือ ราคา 2,800 บาท/ตันอยู่ 50 บาท และในวันเดียวกัน เกษตรกรดำเนินการซื้อตัวสัญญาข้าวโพดล่วงหน้าของเดือนกุมภาพันธ์จำนวน 500 ตัน ในราคา 2,900 บาท/ตัน เพื่อเป็นการปิดสัญญา ซึ่งเมื่อหักลบกับตัวสัญญาขายแล้วเกษตรกรได้กำไร 100 บาท/ตัน เพราะสามารถซื้อสัญญาล่วงหน้าได้ในราคาที่ถูกลงกว่าราคาที่เปิดตัวสัญญาขายล่วงหน้า สรุปเอกสารนี้เป็นเอกสารที่ส่งมอบไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น เมื่ออนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้าไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

แล้วเมื่อหักขาดทุนกับตลาดปัจจุบัน 50 บาท/ตันแล้ว เกษตรกรยังได้กำไรสุทธิ 50 บาท/ตัน (ตารางที่ 1)

ตารางที่ 1 การดำเนินการป้องกันความเสี่ยงด้วยตนเองของเกษตรกร

	ตลาดปัจจุบัน	ตลาดซื้อขายล่วงหน้า
1 ธันวาคม พ.ศ. 2539	ผลผลิตข้าวโพดที่จะผลิตได้ 500 ตัน คาดว่าจะขายราคา 2,800 บาท/ตัน	เปิดตัวสัญญาขายข้าวโพดล่วงหน้า เดือนกุมภาพันธ์ 500 ตัน ราคา 3,000 บาท/ตัน
25 กุมภาพันธ์ พ.ศ. 2539	ขายข้าวโพด 500 ตัน ราคา 2,750 บาท/ตัน	เปิดตัวสัญญาซื้อข้าวโพดล่วงหน้า เดือนกุมภาพันธ์ 500 ตัน ราคา 2,900 บาท/ตัน
ผล	ขาดทุนราคา 50 บาท/ตัน	กำไร 100 บาท/ตัน

2. ให้พ่อค้าท้องถิ่นดำเนินการป้องกันความเสี่ยง (Hedge) แทนเกษตรกร วิธีนี้ทำได้โดยความร่วมมือกันระหว่างพ่อค้าท้องถิ่นกับเกษตรกร ในที่นี้จะยกตัวอย่างวิธีดำเนินการป้องกันความเสี่ยงของพ่อค้าแทนเกษตรกรซึ่งจะเป็นตัวอย่างในรูปแบบของการซื้อล่วงหน้า (Long Hedging) ดังนี้

ตัวอย่างที่ 2 สมมติในวันที่ 30 กรกฎาคม พ.ศ. 2539 ราคาผลผลิตที่เกษตรกรจะได้รับถ้านำออกขายคือ 2.00 บาท/กิโลกรัม พ่อค้าอาจช่วยเหลือเกษตรกรโดยรับสินค้าไว้ก่อน แต่ยังไม่ตกลงราคาซื้อเพื่อให้โอกาสแก่เกษตรกรที่จะมาตัดสินใจราคาในวันข้างหน้าเมื่อราคาดีขึ้นพ่อค้าก็จะให้เงินเกษตรกรไปใช้ก่อนจำนวนหนึ่งโดยเอาสินค้าเป็นหลักประกันและตกลงกับเกษตรกรว่าจะจ่ายเงินค่าสินค้าให้ตามราคาตลาดล่วงหน้าที่เกษตรกรเป็นผู้เลือกเองหักด้วยเงินจำนวนหนึ่งเป็นค่าบริการการดำเนินการป้องกันการขาดทุน เช่น 0.35 บาท/กิโลกรัม ในระยะเวลา 2 เดือน เมื่อครบ 2 เดือน (30 กันยายน พ.ศ. 2539) สมมติ

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้าไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

ราคาในตลาดล่วงหน้าสูงขึ้นมาเป็น 3.00 บาท/กิโลกรัม และเกษตรกรตกลงใจขาย เกษตรกรก็จะได้รับราคาเท่ากับ 2.65 บาท (3.00 - 0.35) ซึ่งสูงกว่าราคาสินค้าวันที่เกษตรกรนำส่งมอบ (30 กรกฎาคม พ.ศ. 2539) อยู่ถึง 0.65 บาท (2.65 - 2.00)

การที่พ่อค้าสามารถจ่ายให้เกษตรกรเพิ่มขึ้น เพราะพ่อค้าได้ทำการดำเนินการป้องกันความเสี่ยงไว้แล้ว กล่าวคือในวันที่รับสินค้าจากเกษตรกร พ่อค้าจะซื้อตัวสัญญาล่วงหน้าไว้เท่าจำนวนสินค้าที่รับในราคา 2.35 บาท ในวันที่พ่อค้าชำระเงินแก่เกษตรกร 2.65 บาท พ่อค้าจะขายตัวออกไปในตลาดล่วงหน้าซึ่งได้ราคา 3.00 บาท ทำให้พ่อค้าได้กำไร 0.65 บาท (3.00 - 2.35) มาชดเชยส่วนเพิ่มที่ให้กับเกษตรกร (ตารางที่ 2)

ตารางที่ 2 วิธีดำเนินการป้องกันความเสี่ยงของพ่อค้าแทนเกษตรกร

	ตลาดปัจจุบัน	ตลาดซื้อขายล่วงหน้า
30 กรกฎาคม พ.ศ. 2539	ราคาที่เกษตรกรคาดว่าจะได้รับจากการนำผลผลิตออกขาย คือ ราคา 2 บาท/กิโลกรัม	พ่อค้าเปิดตัวสัญญาซื้อแทนเกษตรกรในราคา 2.35 บาท/กิโลกรัม
30 กันยายน พ.ศ. 2539	เกษตรกรได้รับราคาเท่ากับ 2.65 บาท (3.00 - 0.35)	พ่อค้าปิดตัวสัญญาขายในราคา 3 บาท/กิโลกรัม
ผล	เกษตรกรได้กำไร 0.65 บาท/กิโลกรัม (2.65 - 2.00)	พ่อค้าได้กำไร 0.65 บาท/กิโลกรัม (3.00 - 2.35)

ที่มา : (คุณวีร์ (นามแฝง) , 2527 : 92)

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่าจะกรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

โรงงานอุตสาหกรรมแปรรูปสินค้าเกษตร

โรงงานอุตสาหกรรมแปรรูปสินค้าเกษตรจะนำวัตถุดิบทางการเกษตรมาใช้ผลิตเป็นสินค้า ซึ่งจากการที่เกี่ยวข้องกับสินค้าเกษตร บางครั้งทำให้เกิดปัญหาแก่โรงงาน เช่น ปัญหาจากการที่ราคาวัตถุดิบไม่มีเสถียรภาพ ซึ่งส่งผลกระทบต่อการวางแผนการผลิต โดยการจัดตั้งตลาดล่วงหน้าจะช่วยแก้ปัญหาและมีประโยชน์ต่อโรงงานดังนี้

1. เพิ่มโอกาสในการที่จะได้รับเงินกู้จากสถาบันการเงิน โดยเฉพาะในกรณีที่เอาสินค้าในโกดังมาเป็นหลักประกันการกู้ยืมเงิน เพราะสามารถรักษาระดับราคาที่แน่นอนไว้ได้

2. ควบคุมต้นทุนการผลิตได้ เช่น ต้นทุนค่าอาหารสัตว์ที่จะนำไปเลี้ยงสุกร เป็นต้น

3. วางแผนการผลิตได้ดีขึ้น

4. ลดต้นทุนในการเก็บสต็อกสินค้าไว้ในปริมาณมาก ๆ

5. อาศัยข้อมูลเกี่ยวกับราคาสินค้ามาช่วยในการวางแผนการผลิต

ดังนั้นโรงงานอุตสาหกรรมแปรรูปสินค้าเกษตร จึงสามารถวางแผนการผลิต การจำหน่าย และการตลาดได้อย่างถูกต้องมีประสิทธิภาพ เนื่องจากสามารถจัดหาวัตถุดิบที่มีคุณภาพ และจำนวนในช่วงเวลาที่ต้องการมาป้อนให้กับโรงงานได้อย่างแน่นอนโดยไม่ขาดทุนและสามารถคำนวณต้นทุนต่าง ๆ ได้ล่วงหน้า ทั้งยังลดภาระค่าใช้จ่ายหรือต้นทุนในการจัดเก็บวัตถุดิบไว้ในสต็อก ในที่นี้จะยกตัวอย่างของโรงงานอุตสาหกรรมแปรรูปสินค้าเกษตร ดังตัวอย่างที่ 3 และ 4 ซึ่งทั้งสองตัวอย่างจะอยู่ในรูปแบบของการซื้อล่วงหน้า (Long Hedging) ดังนี้

ตัวอย่างที่ 3 บริษัทผลิตอาหารสัตว์แห่งหนึ่งประมาณว่าในเดือนกันยายน พ.ศ. 2539 จะต้องใช้ข้าวโพดจำนวน 100,000 กิโลกรัม สำหรับผสมลงไปในการผลิต แต่เนื่องจากไม่มีโกดังจัดเก็บพอเพียง บริษัทจำเป็นต้องซื้อข้าวโพดจากตลาดส่งมอบทันทีหรือตลาดปัจจุบัน เมื่อถึงเดือนกันยายนผู้จัดการฝ่ายจัดซื้อวิตกว่าราคาอาจจะสูงขึ้นเมื่อถึงวันนั้น จึงตัดสินใจเข้าไปซื้อขายในตลาดซื้อขายล่วงหน้า เพื่อลดความเสี่ยงจากความไม่แน่นอนของเอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

ราคา โดยเปิดตัวสัญญาซื้อล่วงหน้าข้าวโพดเดือนกันยายน พ.ศ. 2539 ในราคา 5.50 บาท/กิโลกรัม ซึ่งเป็นราคาเดียวกับราคาที่เราคาดว่าจะซื้อได้ในตลาดปัจจุบันในเดือนกันยายน พ.ศ. 2539 ในวันที่ 1 กันยายน พ.ศ. 2539 ได้ซื้อข้าวโพดในตลาดปัจจุบันเป็นจำนวน 100,000 กิโลกรัม ราคา 5.60 บาท/กิโลกรัม ซึ่งเป็นราคาที่สูงกว่าราคาที่เราคาดว่าจะซื้อได้ 0.10 บาท/กิโลกรัม จำนวน 100,000 กิโลกรัม คิดเป็นเงิน 10,000 บาท และในวันเดียวกันได้ขายสัญญาล่วงหน้าข้าวโพดเดือนกันยายน พ.ศ. 2539 ในราคา 5.60 บาท/กิโลกรัม ซึ่งสูงกว่าสัญญาที่ซื้อมาได้กำไร 0.10 บาท/กิโลกรัม มีจำนวน 100,000 กิโลกรัม คิดเป็นจำนวนเงิน 10,000 บาท สรุปแล้วทางโรงงานจะเท่าทุนซึ่งจะพิจารณาได้ว่าหากโรงงานไม่ดำเนินการป้องกัน การเสี่ยงโดยการซื้อขายตัวสัญญาในตลาดล่วงหน้าแล้ว ทางโรงงานจะขาดทุนอันเนื่องมาจากราคาของข้าวโพดที่สูงกว่าราคาที่เราคาดว่าจะซื้อได้ โดยมีตัวอย่างแสดงการซื้อขายของบริษัทในตลาดปัจจุบันและตลาดซื้อขายล่วงหน้าประกอบกัน (ตารางที่ 3)

ตารางที่ 3 การซื้อขายในตลาดปัจจุบันและตลาดซื้อขายล่วงหน้าของโรงงานอุตสาหกรรมแปรรูปสินค้าเกษตร

	ตลาดปัจจุบัน	ตลาดซื้อขายล่วงหน้า
1 มีนาคม พ.ศ.2539	ทราบว่าจะต้องใช้ข้าวโพดจำนวน 100,000 กิโลกรัมในเดือนกันยายน	ซื้อสัญญาล่วงหน้าของข้าวโพดของเดือนกันยายนโดยราคาข้าวโพดเท่ากับ 5.50 บาท/กิโลกรัม
	คาดว่าจะต้องจ่ายเงินซื้อในเดือนกันยายนในราคาข้าวโพด 5.50 บาท/กิโลกรัม	
1 กันยายน พ.ศ.2539	ซื้อข้าวโพด 100,000 กิโลกรัมจากตลาดปัจจุบันในราคา 5.60 บาท/กิโลกรัม	ขายสัญญาซื้อขายล่วงหน้าของข้าวโพดเดือนกันยายนที่ราคา 5.60 บาท/กิโลกรัม

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้าไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

ตารางที่ 3 (ต่อ)

	ตลาดปัจจุบัน	ตลาดซื้อขายล่วงหน้า
ผล	ขาดทุน 0.10 บาท/กิโลกรัม	กำไร 0.10 บาท/กิโลกรัม

ตัวอย่างที่ 4 ในเดือนมกราคม พ.ศ. 2539 บริษัทผู้ผลิตอาหารว่างประเภทธัญพืช (Cereal Products) คาดว่าจะต้องใช้ข้าวสาลีจำนวน 40,000 กิโลกรัม ราคา 3.30 บาท/กิโลกรัม ในเดือนเมษายน พ.ศ. 2539 แต่เนื่องจากไม่มั่นใจว่าเมื่อถึงเวลานั้นราคาข้าวสาลีอาจจะสูงขึ้น จึงได้ตัดสินใจอาศัยตลาดซื้อขายล่วงหน้ามาช่วยลดความเสี่ยงที่อาจเกิดขึ้นจากราคาเปลี่ยนไป โดยในวันที่ 17 มกราคม พ.ศ. 2539 บริษัทได้เปิดตัวสัญญาซื้อข้าวสาลีล่วงหน้าในราคา 3.50 บาท/กิโลกรัม และในวันที่ 15 เมษายน พ.ศ. 2539 ได้ซื้อข้าวสาลีในตลาดปัจจุบันจำนวน 40,000 กิโลกรัมในราคา 3.40 บาท/กิโลกรัม ซึ่งมีราคาสูงกว่าที่คาดไว้ ดังนั้นเสียโอกาสในด้านราคาหรือขาดทุนเป็นเงิน 4,000 บาท ในวันเดียวกันบริษัทได้ขายตัวสัญญาล่วงหน้าได้ในราคา 3.70 บาท/กิโลกรัม ซึ่งมีกำไรเท่ากับ 8,000 บาท สรุปการดำเนินการป้องกันความเสี่ยงจะสามารถประหยัดเงินขาดทุนและมีกำไรอยู่ 4,000 บาท (ตารางที่ 4)

ตารางที่ 4 รายการซื้อขายที่เกิดขึ้นในตลาดปัจจุบันและตลาดซื้อขายล่วงหน้า

	ตลาดปัจจุบัน	ตลาดซื้อขายล่วงหน้า
17 มกราคม พ.ศ. 2539	ซื้อข้าวสาลีในอีก 3 เดือนข้างหน้า จำนวน 40,000 กิโลกรัม ราคา ปัจจุบันเท่ากับ 3.30 บาท/กิโลกรัม	ซื้อสัญญาล่วงหน้า ส่งมอบเดือนพฤษภาคม ราคา 3.50 บาท/กิโลกรัม
15 เมษายน พ.ศ. 2526	ซื้อข้าวสาลี 40,000 กิโลกรัม ในราคาเท่ากับ 3.40 บาท/ กิโลกรัม	ขาย (เพื่อ close position) สัญญาล่วงหน้าที่ราคา 3.70 บาท/กิโลกรัม
ผล	ขาดทุน 0.10 บาท/กิโลกรัม	กำไร 0.20 บาท/กิโลกรัม

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้าไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

พ่อค้าส่งออก

ผู้ส่งออกสามารถทำสัญญาซื้อขายสินค้ากับคู่ค้าในต่างประเทศได้ในจำนวนมาก โดยมีความเสี่ยงในการกว้านซื้อสินค้าเพื่อส่งมอบและการเปลี่ยนแปลงของราคาภายในน้อยลง ช่วยให้สามารถทำสัญญาจำหน่ายสินค้าแก่คู่ค้าได้ล่วงหน้า ในที่นี้จะยกตัวอย่างของผู้ส่งออก ซึ่งตัวอย่างจะอยู่ในรูปแบบของการซื้อล่วงหน้า (Short Hedging) ดังนี้

ตัวอย่างที่ 5 เมื่อวันที่ 30 มกราคม พ.ศ. 2539 บริษัทส่งออกแห่งหนึ่งได้ทำสัญญาขายข้าวโพดให้ลูกค้าตามราคาในตลาดล่วงหน้าในคือราคา 3.15 บาท/กิโลกรัมเป็นจำนวน 100,000 กิโลกรัม โดยจะส่งมอบสินค้าในวันที่ 30 เมษายน พ.ศ. 2539 เพื่อประกันความเสี่ยงจากราคาที่จะสูงขึ้น ในวันที่ 30 มกราคม พ.ศ. 2539 บริษัทจึงได้เปิดตัวสัญญาซื้อข้าวโพดล่วงหน้าเป็นจำนวน 100,000 กิโลกรัมในราคา 3.15 บาท/กิโลกรัม ในวันที่ 30 เมษายน พ.ศ. 2539 บริษัทได้ซื้อข้าวโพดในตลาดปัจจุบันเพื่อส่งมอบให้ลูกค้าในราคา 3.65 บาท/กิโลกรัม ซึ่งบริษัทจะขาดทุนเป็นจำนวน 50,000 บาท $(3.65 - 3.15) \times 100,000$ เพราะลูกค้าซื้อจากบริษัทในราคาเพียง 3.15 บาท วันเดียวกันบริษัทได้นำตัวสัญญาล่วงหน้าออกขายในราคา 3.80 บาท/กิโลกรัม ทำให้ได้กำไรจากการขายตัว 0.65 บาท/กิโลกรัม คิดเป็นเงิน 65,000 บาท สรุปแล้วบริษัทยังสามารถทำกำไรเป็นจำนวนเงิน 15,000 บาท ซึ่งถ้าหากบริษัทไม่ได้ดำเนินการป้องกันความเสี่ยงโดยการเปิดตัวสัญญาซื้อขายตลาดล่วงหน้าจะเกิดความเสียหายด้านการเงินแก่ทางบริษัทได้ (ตารางที่ 5)

ตารางที่ 5 การดำเนินการป้องกันความเสี่ยงของผู้ส่งออก

	ตลาดปัจจุบัน	ตลาดซื้อขาล่วงหน้า
30 มกราคม พ.ศ. 2539	ทำสัญญาขายข้าวโพด 100,000 กิโลกรัม ส่งมอบเดือนเมษายน ราคา 3.15 บาท/กิโลกรัม	เปิดตัวสัญญาซื้อข้าวโพดล่วงหน้า เดือนเมษายน 100,000 กิโลกรัม ราคา 3.15 บาท/กิโลกรัม

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

ตารางที่ 5 (ต่อ)

	ตลาดปัจจุบัน	ตลาดซื้อขายล่วงหน้า
30 เมษายน พ.ศ. 2539	ซื้อข้าวโพด 100,000 กิโลกรัม เพื่อส่งมอบลูกค้าราคา 3.65 บาท/กิโลกรัม	ปิดด้วยตัวสัญญาขาย ข้าวโพดล่วงหน้าเดือน เมษายน 100,000 กิโลกรัม ราคา 3.80 บาท/กิโลกรัม
ผล	ขาดทุน 0.50 บาท/กิโลกรัม	กำไร 0.65 บาท/กิโลกรัม

รัฐบาล

รัฐบาลสามารถใช้ตลาดซื้อขายสินค้าเกษตรล่วงหน้าเป็นเครื่องมือในการแทรกแซงตลาด เพื่อตอบสนองนโยบายการยกระดับราคาสินค้าเกษตร กล่าวคือถ้ารัฐบาลต้องการยกระดับราคาสินค้าเกษตร รัฐบาลก็ทุ่มเงินเข้าไปซื้อสัญญาซื้อขายสินค้าชนิดนั้น ๆ (ที่ต้องการยกระดับราคา) เป็นจำนวนมากในตลาดล่วงหน้าเพราะตลาดล่วงหน้าและตลาดปัจจุบันจะมีความสัมพันธ์กันเมื่อราคาสินค้าในตลาดล่วงหน้าสูงขึ้นจะแสดงให้เห็นว่าในอนาคตความต้องการสินค้ามีมากกว่าราคาของสินค้าก็จะสูงตาม ราคาสินค้าเกษตรในตลาดซื้อขายตามปกติก็จะมีราคาขยับสูงขึ้นตามไปด้วย กรณีนี้จะมีผลต่อการเพิ่มรายได้ให้เกษตรกรและในทางตรงกันข้ามหากรัฐบาลเห็นว่าราคาในตลาดซื้อขายปกติสูงเกินไป รัฐบาลสามารถเปิดตัวสัญญาขายจำนวนมากในตลาดซื้อขายสินค้าเกษตรล่วงหน้า ในตลาดล่วงหน้าซึ่งจะทำให้ปริมาณของสินค้าของตลาดในอนาคตมีปริมาณมากซึ่งจะทำให้ราคาของสินค้าในตลาดลดลง และจากการที่ตลาดล่วงหน้าและตลาดปัจจุบันมีความสัมพันธ์กันเมื่อราคาสินค้าในตลาดล่วงหน้าต่ำลงก็จะมีผลให้ราคาสินค้าในตลาดปัจจุบันต่ำลงด้วย เพราะเมื่อผู้ขายในตลาดปัจจุบันเห็นว่าราคาสินค้าในอนาคตจะต่ำลงก็จะรีบขายสินค้าออกในขณะที่ราคาสูงอยู่ ซึ่งเมื่อขายสินค้าออกสู่ตลาดมากขึ้นราคาสินค้าในตลาดปัจจุบันก็จะค่อย ๆ ต่ำลง

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

ประโยชน์โดยรวมทางเศรษฐกิจของประเทศ

1. ช่วยประกันความเสี่ยงเนื่องจากการเปลี่ยนแปลงของราคาให้แก่ผู้ค้าขายสินค้าทั้งเกษตรกร พ่อค้าคนกลาง และโรงงานแปรรูป
2. ช่วยให้ผู้ค้าขายสามารถคาดคะเนภาวะตลาดและความเคลื่อนไหวของระดับราคาล่วงหน้า ทำให้ตัดสินใจในเรื่องการผลิตและการตลาดดีขึ้นและทำให้มีทางเลือกการจำหน่ายเพิ่มขึ้น ทั้งนี้ตลาดจะเป็นศูนย์ข้อมูลที่จะกระจายข้อมูลในด้านภาวะการตลาดและการผลิต
3. การซื้อขายเป็นไปอย่างยุติธรรม เนื่องจากการใช้วิธีการซื้อขายแบบประมูล
4. ช่วยลดขั้นตอนทางการตลาดให้มาซื้อขายในตลาดกลาง โดยไม่ผ่านพ่อค้าคนกลางหลายขั้นตอน ซึ่งจะช่วยลดค่าใช้จ่ายทางการตลาด
5. ช่วยทำให้สินค้ามีการพัฒนาได้มาตรฐานมากขึ้น เนื่องจากสินค้าที่ได้มาตรฐานเท่านั้นจึงจะเข้ามาซื้อขายในตลาดซื้อขายล่วงหน้า
6. จากการที่ตลาดซื้อขายสินค้าเกษตรล่วงหน้า ได้ช่วยลดภาวะความเสี่ยงด้านตลาด และความผันผวนของราคา ทำให้เสถียรภาพมากขึ้นเป็นผลให้ธนาคารพาณิชย์มีความมั่นใจและมีการให้สินเชื่อแก่เกษตรกรง่ายขึ้น

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่าจะกรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

บทที่ 3

ผลศึกษาการปรับเปลี่ยนบทบาทของโรงงานอุตสาหกรรมแปรรูปสินค้าเกษตร

ปีพ.ศ. 2522 กระทรวงพาณิชย์ได้มีโครงการที่จะจัดตั้งตลาดซื้อขายสินค้าเกษตรล่วงหน้าขึ้นมาภายในประเทศ โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อช่วยเหลือเกษตรกรในการวางแผนการผลิตล่วงหน้า ลดความเสี่ยงด้านราคาเมื่อผลผลิตออกสู่ตลาด ซึ่งมีการผลักดันให้มีการจัดตั้งเรื่อยมาแต่ก็ไม่เป็นผลสำเร็จ สำหรับภาคเอกชนก็ได้เข้าไปมีบทบาทผลักดันในการจัดตั้งตลาด คือ ในช่วงปีพ.ศ. 2530 ถึง 2531 บริษัทเครือเจริญโภคภัณฑ์ จำกัด (มหาชน) ผู้รับซื้อข้าวโพด กากถั่วเหลือง และปลาป่น เพื่อนำไปผลิตอาหารสัตว์รายใหญ่ได้ผลักดันการจัดตั้งตลาดกลางซื้อขายสินค้าเกษตรล่วงหน้าต่อกรมการค้าภายใน แต่ผู้ส่งออกข้าวโพดและข้าวในช่วงนั้นส่วนใหญ่ไม่เห็นด้วย เนื่องจากอำนาจการต่อรองของตนจะลดลงไปให้กับกลุ่มอาหารสัตว์ พ่อค้าคนกลางในต่างจังหวัด ถ้าไรที่ได้จะลดลงเพราะต้องมีการเปิดเผยข้อมูลต่อสาธารณชน

ในช่วงกลางปีพ.ศ. 2537 นายสิทธิ์เสรี งามภากร กรรมการผู้จัดการบริษัท เอเวอร์ไลน์ จำกัดในเครือซีพี และดร.มนตรี โสคติยานุรักษ์ ผู้เชี่ยวชาญด้านการตลาดเงินตลาดทุน ได้รับมอบหมายจากกรมการค้าภายในให้ดำเนินการศึกษาและจัดทำ รูปแบบพร้อมรายละเอียดของการดำเนินตลาด นอกจากนี้ผู้ส่งออกข้าวรุ่นใหม่ที่มีความคิดก้าวหน้าหลายรายเห็นด้วยในการจัดตั้งตลาดกลางและจะเข้าร่วม จากก่อนหน้านั้นผู้ส่งออกข้าวรุ่นเก่าที่ยังอนุรักษ์นิยมกับระบบเดิม ซึ่งกลุ่มผู้ส่งออกที่มีความคิดก้าวหน้ารายใหญ่ คือ กลุ่มข้าวไชยพรของไพบูลย์ วิศวกรรมกรรม กลุ่มช่วยขนค้ำข้าวของชูเกียรติ โอภาสวงศ์ กลุ่มแสงทองคำข้าวของกรพจน์ อัครวินวิจิตร และกลุ่มโรงงานอุตสาหกรรมที่ใช้ข้าวเป็นวัตถุดิบ ซึ่งจะสังเกตได้ว่าภาคเอกชนที่เข้าร่วมสนับสนุนจะเป็นกลุ่มพ่อค้าข้าวเป็นกลุ่มหลักและมีกลุ่มซีพีที่ให้การสนับสนุน ซึ่งจะเป็กลุ่มธุรกิจที่มีขนาดใหญ่และมีความจำเป็นที่ต้องใช้วัตถุดิบจากผลผลิตทางการเกษตร

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้าไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

ดังนั้นในการศึกษาจึงได้เน้นไปยังกลุ่มตัวอย่างที่เป็นบริษัทที่มีธุรกิจขนาดใหญ่ และมีโรงงานแปรรูปสินค้าเกษตรที่ใช้วัตถุดิบที่อยู่ในกลุ่มของสินค้าเกษตรที่คาดว่าจะเข้าไปทำการซื้อขายในตลาดล่วงหน้า คือ ข้าว มันสำปะหลัง กุ้งกุลาดำ

สำหรับกลุ่มตัวอย่างบริษัทนั้นได้เลือกมาจากบริษัทที่เข้าเป็นสมาชิกของตลาดหลักทรัพย์โดยเลือกจากบริษัทที่ทำธุรกิจที่มีการใช้วัตถุดิบดังกล่าวมีจำนวน 15 บริษัท ดังต่อไปนี้

1. บริษัทเจริญโภคภัณฑ์อาหาร จำกัด(มหาชน)
2. บริษัทกรุงเทพอาหารสัตว์ จำกัด(มหาชน)
3. บริษัทลีพัฒนาผลิตภัณฑ์ จำกัด(มหาชน)
4. บริษัทมรกตอินดัสตรีส์ จำกัด(มหาชน)
5. บริษัทปทุมไรซ์มิลแอนด์แกรนารี จำกัด(มหาชน)
6. บริษัทน้ำมันพืชไทย จำกัด(มหาชน)
7. บริษัทไทยวา จำกัด(มหาชน)
8. บริษัทยูไนเต็ด ฟลาวมิลล์ จำกัด(มหาชน)
9. บริษัทไทยซูรส จำกัด(มหาชน)
10. บริษัทอayiโนะโมะโตะ(ประเทศไทย) จำกัด(มหาชน)
11. บริษัทห้องเย็นเอเซียซีฟู้ดส์ จำกัด(มหาชน)
12. บริษัทซีเฟรช อินดัสตรี จำกัด(มหาชน)
13. บริษัทสุรพล ซีฟู้ดส์ จำกัด(มหาชน)
14. บริษัทประมงไทย จำกัด(มหาชน)
15. บริษัทไทยยูเนี่ยน โฟรเซน โปรดักส์ จำกัด(มหาชน)

จากการที่ได้ไปดำเนินการติดต่อขอสัมภาษณ์ ได้ข้อมูลในการปรับปรุงของการปรับเปลี่ยนบทบาทของโรงงานแปรรูปสินค้าเกษตร เป็นจำนวน 5 ราย คือ บริษัทปทุมไรซ์ มิลล์ จำกัด (มหาชน) บริษัทไทยวา จำกัด (มหาชน) บริษัทอayiโนะโมะโตะ จำกัด

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่าจะกรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

(มหาชน) บริษัทประมงไทย จำกัด (มหาชน) และบริษัทเครือเจริญโภคภัณฑ์ จำกัด (มหาชน) ซึ่งคิดเป็นร้อยละ 30.00 ของจำนวนโรงงานที่ได้ทำการคัดเลือกทั้งหมด

บทบาทเดิมของโรงงานอุตสาหกรรมแปรรูปสินค้าเกษตร

แหล่งวัตถุดิบ

โรงงานโดยส่วนใหญ่ซื้อวัตถุดิบผ่านพ่อค้าคนกลางจำนวน 5 บริษัท คิดเป็นร้อยละ 76.00 แต่จะซื้อจากเกษตรกรเป็นส่วนน้อยโดยมีจำนวน 1 บริษัทคิดเป็นร้อยละ 24 (ตารางที่ 6)

เสถียรภาพทางราคาของวัตถุดิบ

โรงงานทั้งหมด 5 โรงงานคิดเป็นร้อยละ 100 มีความเห็นว่าราคาสินค้าเกษตรไม่มีเสถียรภาพ (ตารางที่ 7)

ปัญหาที่เกิดจากปริมาณวัตถุดิบที่นำมาใช้ในการผลิต

โรงงานส่วนใหญ่ร้อยละ 60.00 มีความคิดว่าจะไม่ประสบปัญหา สำหรับในส่วนของโรงงานที่มีปัญหาในเรื่องวัตถุดิบเล็กน้อยมีจำนวน 2 บริษัท คิดเป็นร้อยละ 40.00 (ตารางที่ 8)

การกำหนดชั้นคุณภาพของวัตถุดิบ

การกำหนดชั้นคุณภาพของวัตถุดิบนั้น ทางโรงงานจะมีการจัดเกรดของวัตถุดิบและจะซื้อให้ตรงกับความต้องการ ซึ่งส่วนใหญ่โรงงานทั้ง 5 โรงงาน คิดเป็นร้อยละ 100 จะมีการกำหนดชั้นคุณภาพของวัตถุดิบ (ตารางที่ 9)

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่าจะกรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

ตารางที่ 6 แหล่งวัตถุดิบของโรงงาน^{1/}

แหล่งวัตถุดิบ	โรงงาน	ร้อยละ
ซื้อวัตถุดิบผ่านพ่อค้าคนกลาง	5	76.00
ซื้อจากเกษตรกรโดยตรง	1	24.00

หมายเหตุ 1/ ตอบได้มากกว่า 1 คำตอบ

ตารางที่ 7 ความมีเสถียรภาพทางราคาของวัตถุดิบ

เสถียรภาพ	โรงงาน	ร้อยละ
มีเสถียรภาพ	0	0.00
ไม่มีเสถียรภาพ	5	100.00
รวม	5	100.00

ตารางที่ 8 ปัญหาที่เกิดจากปริมาณวัตถุดิบที่นำมาใช้ในการผลิต

ปัญหา	โรงงาน	ร้อยละ
ไม่มีปัญหา	3	60.00
มีปัญหาเล็กน้อย	2	40.00
รวม	5	100.00

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่าจะกรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

ตารางที่ 9 การกำหนดชั้นคุณภาพของวัดฤติบ

ชั้นคุณภาพของวัดฤติบ	โรงงาน	ร้อยละ
มีการกำหนด	5	100.00
ไม่มีการกำหนด	0	0.00
รวม	5	100.00

ความรู้ความเข้าใจและความสนใจในตลาดล่วงหน้า

ความรู้ความเข้าใจในตลาดล่วงหน้า

โรงงานส่วนใหญ่จำนวน 3 ราย คิดเป็นร้อยละ 60 มีความเข้าใจพอสมควรแต่ไม่เชี่ยวชาญ คือ มีการติดตามข่าวสารและความเคลื่อนไหวในการจัดตั้งตลาดซื้อขายสินค้าเกษตรล่วงหน้าแต่ยังไม่เข้าใจกฎเกณฑ์ในการดำเนินงานของตลาดซื้อขายสินค้าเกษตรล่วงหน้า โรงงานจำนวน 1 โรงงานคิดเป็นร้อยละ 20 มีความเข้าใจเป็นอย่างดีและโรงงาน 1 โรงงาน คิดเป็นร้อยละ 20 ยังไม่มีความเข้าใจ (ตารางที่ 10)

การติดตามการดำเนินงานจัดตั้งตลาดล่วงหน้าของรัฐบาล

โรงงานโดยส่วนใหญ่มีจำนวน 4 รายคือคิดเป็นร้อยละ 80.00 ทราบว่าทางรัฐบาลได้มีการจัดตั้งตลาดซื้อขายสินค้าเกษตรล่วงหน้า โดยทราบมานานแล้วและได้ทราบข่าวคราวเป็นระยะ ๆ อีกส่วนหนึ่งจำนวน 1 โรงงาน คิดเป็นร้อยละ 20.00 ได้ทราบข่าวมานานแล้วเช่นกัน แต่ปัจจุบันได้เลิกติดตามแล้ว (ตารางที่ 11)

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้าไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

ตารางที่ 10 ความรู้ความเข้าใจในตลาดล่วงหน้า

ความรู้ความเข้าใจ	โรงงาน	ร้อยละ
มีความเข้าใจพอสมควร	3	60.00
มีความเข้าใจเป็นอย่างดี	1	20.00
ไม่มีความเข้าใจ	1	20.00
รวม	5	100.00

ตารางที่ 11 การติดตามการดำเนินงานจัดตั้งตลาดล่วงหน้าของรัฐบาล

การติดตาม	โรงงาน	ร้อยละ
ทราบว่ามีการจัดตั้ง	4	80.00
ทราบว่ามีการจัดตั้งและเลิกติดตามแล้ว	1	20.00
รวม	5	100.00

ความคิดต่อการที่รัฐบาลจะจัดตั้งตลาดล่วงหน้าได้สำเร็จ

สำหรับความคิดเห็นที่มีต่อการที่รัฐบาลจะจัดตั้งได้สำเร็จนั้น โรงงานจำนวน 3 โรงงาน คิดเป็นร้อยละ 60.00 มีความคิดว่ามีโอกาสจัดตั้งได้สำเร็จ ส่วนโรงงานจำนวน 2 โรงงาน คิดเป็นร้อยละ 40.00 ยังไม่ออกความคิดเห็น เนื่องจากยังไม่มีข้อมูลเกี่ยวกับเรื่องนี้ ชัดเจน (ตารางที่ 12)

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่าจะกรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

ตารางที่ 12 ความคิดต่อการที่รัฐบาลจะจัดตั้งตลาดล่วงหน้าได้สำเร็จ

ความคิดเห็น	โรงงาน	ร้อยละ
มีความคิดว่าจัดตั้งได้สำเร็จ	3	60.00
ไม่ออกความคิดเห็น	2	40.00
รวม	5	100.00

ความคิดเห็นต่อประโยชน์ที่จะได้รับจากตลาดล่วงหน้า

ผลจากการสัมภาษณ์โรงงานจำนวน 3 โรงงาน คิดเป็นร้อยละ 60.00 คิดว่าตลาดที่จัดตั้งขึ้นนั้นจะเป็นประโยชน์ต่อโรงงานในด้านต่าง ๆ โรงงานจำนวน 2 โรงงาน คิดเป็นร้อยละ 40.00 ยังไม่ออกความเห็นเพราะยังไม่ได้ทำการศึกษาถึงประโยชน์จากตลาดที่จัดตั้ง (ตารางที่ 13)

ความต้องการที่จะให้วัตถุดิบที่ทางโรงงานใช้อยู่ได้เข้าไปทำการซื้อขาย

สำหรับในด้านความต้องการที่จะให้วัตถุดิบที่ทางโรงงานใช้อยู่ได้เข้าไปทำการซื้อขายในตลาดนั้น โรงงานจำนวน 2 โรงงาน คิดเป็นร้อยละ 40.00 มีความต้องการเช่นนั้น ส่วนโรงงานจำนวน 3 โรงงาน คิดเป็นร้อยละ 60.00 ยังไม่ออกความเห็น (ตารางที่ 14)

ความคิดเห็นต่อปัญหาที่เป็นผลกระทบต่อโรงงานจากการจัดตั้งตลาด

สำหรับความคิดเห็นต่อปัญหาที่เป็นผลกระทบแก่โรงงานจากการจัดตั้งตลาดนั้น มีโรงงานจำนวน 2 โรงงานที่ให้ความเห็นว่าเกรงจะเกิดปัญหาและคิดว่าจะไม่เกิดปัญหานี้

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่าจะกรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

ในสัดส่วนที่เท่ากันคือร้อยละ 40.00 โดยมีโรงงานจำนวน 1 โรงงาน คิดเป็นร้อยละ 20.00 ที่ยังไม่ออกความเห็น (ตารางที่ 15)

ตารางที่ 13 ความคิดเห็นต่อประโยชน์ที่จะได้รับจากตลาดล่วงหน้า

ความคิดเห็น	โรงงาน	ร้อยละ
มีประโยชน์	3	60.00
ไม่ออกความคิดเห็น	2	40.00
รวม	5	100.00

ตารางที่ 14 ความต้องการที่จะให้วัตถุดิบที่ทางโรงงานใช้อยู่ได้เข้าไปทำการซื้อขาย

ความต้องการ	โรงงาน	ร้อยละ
ไม่ออกความคิดเห็น	3	60.00
มีความต้องการ	2	40.00
รวม	5	100.00

ตารางที่ 15 ความคิดเห็นต่อปัญหาที่เป็นผลกระทบต่อโรงงานจากการจัดตั้งตลาด

ความคิดเห็น	โรงงาน	ร้อยละ
สร้างปัญหาต่อโรงงาน	2	40.00
ไม่สร้างปัญหาต่อโรงงาน	2	40.00
ไม่ออกความเห็น	1	20.00
รวม	5	100.00

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่าจะกรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

การปรับเปลี่ยนบทบาทของโรงงานแปรรูปสินค้าเกษตร

ความพร้อมของบุคลากรของทางโรงงานที่จะเข้าร่วมตลาดล่วงหน้า

ความพร้อมของบุคลากรของทางโรงงานที่จะเข้าร่วมตลาดล่วงหน้า โรงงาน โดยส่วนใหญ่จำนวน 4 โรงงาน คิดเป็นร้อยละ 80.00 มีความเห็นว่าทางโรงงานยังไม่มีความพร้อมทางด้านบุคลากรที่จะเข้าร่วมในตลาดล่วงหน้า โดยมีโรงงานจำนวน 1 โรงงาน คิดเป็นร้อยละ 20 คิดว่าโรงงานมีความพร้อมและมีศักยภาพเพียงพอที่จะเข้าร่วมในตลาดล่วงหน้า (ตารางที่ 16)

โครงการพัฒนาความพร้อมทางด้านบุคลากรเพื่อเข้าสู่ตลาดล่วงหน้า

โรงงานทั้งหมด 5 โรงงาน คิดเป็นร้อยละ 100 ในขณะนี้ยังไม่มีโครงการที่จะพัฒนาความพร้อมทางด้านบุคลากรเพื่อที่จะเข้าสู่ตลาด (ตารางที่ 17)

ความคิดเห็นต่อการให้ความรู้ความเข้าใจด้านตลาดล่วงหน้า

โรงงานทั้งหมด 5 โรงงาน คิดเป็นร้อยละ 100 ได้แสดงความคิดเห็นว่าทางรัฐบาลควรที่จะมีการเผยแพร่ความรู้ความเข้าใจและมีการประชาสัมพันธ์ให้มากขึ้น เนื่องจากตลาดล่วงหน้าเป็นรูปการณ์ใหม่ ซึ่งผู้ประกอบการต้องการศึกษาเป็นอย่างมาก (ตารางที่ 18)

ตารางที่ 16 ความพร้อมของบุคลากรของทางโรงงานที่จะเข้าร่วมตลาดล่วงหน้า

ความพร้อม	โรงงาน	ร้อยละ
ยังไม่มีความพร้อม	4	80.00
มีความพร้อม	1	20.00
รวม	5	100.00

ตารางที่ 17 โครงการพัฒนาความพร้อมทางด้านบุคลากรเพื่อเข้าสู่ตลาดล่วงหน้า

โครงการ	โรงงาน	ร้อยละ
ไม่มีโครงการ	5	100.00
มีโครงการ	0	0.00
รวม	5	100.00

ตารางที่ 18 ความคิดเห็นต่อการให้ความรู้ความเข้าใจด้านตลาดล่วงหน้า

ความคิดเห็น	โรงงาน	ร้อยละ
มีการประชาสัมพันธ์มากขึ้น	5	100.00
มีการประชาสัมพันธ์ดีอยู่แล้ว	0	0.00
รวม	5	100.00

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่าจะกรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

บทที่ 4 สรุปและข้อเสนอแนะ

สรุป

โครงสร้างของตลาดซื้อขายสินค้าเกษตรล่วงหน้าที่จะจัดตั้งขึ้นในประเทศไทย

ตลาดซื้อขายสินค้าเกษตรล่วงหน้าที่จะจัดตั้งขึ้นในประเทศไทยจะอยู่ภายใต้การดูแลและควบคุมของกระทรวงพาณิชย์โดยมีวัตถุประสงค์ในการจัดตั้งเพื่อเป็นศูนย์กลางการซื้อขายสินค้าเกษตรที่มีการส่งมอบในอนาคตที่เป็นระบบและเป็นธรรม เพื่อรักษาเสถียรภาพราคาของผลิตผลทางเกษตรไม่ให้เกิดการเคลื่อนไหวขึ้นลงอย่างรุนแรง เพื่อให้เป็นแหล่งรวบรวมข้อมูลข่าวสารด้านการผลิตและการตลาดที่สำคัญ โดยมาตรการและกฎระเบียบต่าง ๆ ที่จะใช้ในการควบคุมลักษณะสินค้าที่ทำการซื้อขายและวิธีที่จะซื้อขายในตลาดล่วงหน้าทางรัฐบาลยังไม่ได้มีการกำหนดออกอย่างแน่ชัดซึ่งขณะนี้กำลังอยู่ในช่วงศึกษาจากตลาดล่วงหน้าของประเทศต่าง ๆ ที่ได้เปิดดำเนินการแล้วโดยจะเลือกในสิ่งที่ดีและเหมาะสมเพื่อนำมาใช้กับตลาดซื้อขายสินค้าเกษตรล่วงหน้าที่จะจัดตั้งขึ้นในประเทศไทย

ผลกระทบที่คาดว่าจะได้รับจากการจัดตั้งตลาดซื้อขายสินค้าเกษตรล่วงหน้า

สำหรับผลกระทบที่คาดว่าจะได้รับจากการจัดตั้งตลาดซื้อขายสินค้าเกษตรล่วงหน้าในที่นี่ได้พิจารณาถึงผลกระทบที่มีต่อบุคคลที่เกี่ยวข้องกับตลาดล่วงหน้าจะมีดังนี้คือเกษตรกรซึ่งเป็นผู้ผลิตสินค้าเกษตรจะได้รับประโยชน์คือเกษตรกรจะสามารถใช้ประโยชน์จากระบบข่าวสารราคาของตลาดซื้อขายสินค้าเกษตรล่วงหน้าเพื่อช่วยในการวางแผนการผลิตและการวางแผนการจำหน่ายและสามารถจำหน่ายสินค้าในราคาที่เหมาะสมมากขึ้นดังนั้นจะช่วยเพิ่มสภาพความเป็นอยู่ของเกษตรกรได้ดีขึ้น โรงงานอุตสาหกรรมแปรรูปสินค้าเกษตรสามารถอาศัยข้อมูลเกี่ยวกับราคาสินค้าเกษตรที่เป็นวัตถุดิบมาช่วยในการวางแผนการผลิตโดยโรงงานสามารถลดต้นทุนในการเก็บสต็อกสินค้าในปริมาณมากและที่สำคัญเอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้าไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

สามารถใช้ตลาดล่วงหน้าเป็นเครื่องมือในการป้องกันความเสี่ยงทางด้านราคา ผู้ส่งออกสามารถทำสัญญาซื้อขายสินค้ากับผู้ค้าในต่างประเทศได้เป็นจำนวนมากขึ้นโดยมีความเสี่ยงในการจัดหาสินค้าเพื่อส่งมอบแก่ลูกค้าและการเปลี่ยนแปลงราคาของสินค้าน้อยลง รัฐบาลสามารถใช้ตลาดล่วงหน้าเป็นเครื่องมือในการแทรกแซงตลาดเพื่อตอบสนองนโยบายการยก ระดับราคาสินค้าเกษตรโดยตลาดจะเป็นเครื่องมือที่ตอบสนองนโยบายได้อย่างถาวร

บทบาทเดิมของโรงงานอุตสาหกรรมแปรรูปสินค้าเกษตร

จากการศึกษาพบว่าโรงงานโดยส่วนใหญ่ซื้อวัตถุดิบผ่านพ่อค้าคนกลางโดยทางโรงงานจะมีการกำหนดชั้นคุณภาพของวัตถุดิบที่ทางโรงงานรับซื้อ ทางโรงงานมีความเห็นว่าราคาสินค้าเกษตรที่ใช้เป็นวัตถุดิบไม่มีเสถียรภาพ สำหรับปัญหาที่เกิดจากปริมาณวัตถุดิบมีไม่เพียงพอกับความต่องการนั้นทางโรงงานไม่ค่อยประสบปัญหามากนัก

ความรู้ความเข้าใจและความสนใจในตลาดล่วงหน้า

โรงงานส่วนใหญ่จะมีความรู้ความเข้าใจในตลาดซื้อขายสินค้าเกษตรล่วงหน้าพอสมควร ทางโรงงานได้รับทราบที่รัฐบาลมีโครงการและกำลังดำเนินการจัดตั้งตลาดล่วงหน้าและมีความเห็นว่ารัฐบาลจะจัดตั้งได้สำเร็จและคิดว่าทางโรงงานจะได้รับประโยชน์จากตลาดที่จัดตั้งอีกทั้งโรงงานยังมีความต้องการที่จะให้วัตถุดิบที่ทางโรงงานใช้อยู่ได้เข้าไปทำการซื้อขายในตลาดล่วงหน้า สำหรับความคิดเห็นต่อปัญหาที่จะเป็นผลกระทบต่อโรงงานจากการจัดตั้งตลาดโรงงานบางส่วนเกรงว่าจะได้รับปัญหาจากการจัดตั้ง เช่น การกำหนดคุณสมบัติการเข้าเป็นสมาชิกแต่โรงงานบางส่วนคิดว่าไม่น่าจะมีปัญหา

การปรับเปลี่ยนบทบาทของโรงงานแปรรูปสินค้าเกษตร

การพิจารณาถึงการเตรียมพร้อมของโรงงานเป็นสิ่งหนึ่งที่จะวัดบทบาทที่เปลี่ยนแปลงได้ โดยโรงงานส่วนใหญ่ยังไม่มีความพร้อมทางด้านบุคลากรที่จะพร้อมในการเอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่าจะกรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

เข้าร่วมในตลาดล่วงหน้า และยังไม่ได้มีการเตรียมโครงการที่จะพัฒนาความพร้อมทางด้านบุคลากร เนื่องจากยังไม่ทราบในรายละเอียดและกฎเกณฑ์ที่ชัดเจนของตลาดจากรัฐบาล แต่โรงงานทั้งหมดได้แสดงความเห็นว่า หากมีการจัดตั้งตลาดได้สำเร็จจริง จะต้องมีการศึกษาและมีโครงการที่จะพัฒนาบุคลากรอย่างแน่นอน และโรงงานมีความคิดเห็นว่าทางรัฐบาลควรจะมีการเพิ่มการประชาสัมพันธ์และให้ข้อมูล ข่าวสารให้มากขึ้นเกี่ยวกับการจัดตั้งตลาดล่วงหน้า

ข้อเสนอแนะ

จากการศึกษาเกี่ยวกับโครงสร้างของตลาดซื้อขายสินค้าเกษตรล่วงหน้า ผลกระทบที่คาดว่าจะได้รับการจัดตั้งตลาดซื้อขายสินค้าเกษตรล่วงหน้าในประเทศไทย และการปรับเปลี่ยนบทบาทของโรงงานอุตสาหกรรมแปรรูปสินค้าเกษตรจากการจัดตั้งตลาดซื้อขายสินค้าเกษตรล่วงหน้าในประเทศไทย ผู้ศึกษามีข้อเสนอแนะดังนี้

1. ทางเจ้าหน้าที่ผู้ทำการศึกษาเกี่ยวกับโครงสร้างของตลาดซื้อขายสินค้าเกษตรล่วงหน้าควรที่จะพิจารณานำส่วนที่ดีและเหมาะสมมาใช้กับตลาดล่วงหน้าที่จะจัดตั้งขึ้นในประเทศไทย เพราะว่าหากทำการจัดตั้งตลาดโดยทำตามแบบอย่างของตลาดล่วงหน้าของต่างประเทศ โดยไม่ได้พิจารณาว่าเหมาะสมกับพื้นฐานทางการตลาดของสินค้าเกษตรของประเทศไทยแล้ว อาจจะทำให้สร้างปัญหาตามมาภายหลังได้
2. ตลาดซื้อขายสินค้าเกษตรล่วงหน้าที่จะจัดตั้งขึ้นมาควรที่จะนำมาซึ่งประโยชน์แก่ผู้ที่เกี่ยวข้องกับตลาดทุกฝ่ายอย่างยุติธรรม และควรดำเนินการหาหนทางที่จะเปิดโอกาสให้เกษตรกรรายย่อยได้ใช้ประโยชน์จากตลาดด้วย
3. รัฐบาลควรที่จะเพิ่มและปรับปรุงในด้านการประชาสัมพันธ์ให้ความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับตลาดซื้อขายสินค้าเกษตรล่วงหน้าที่จะจัดตั้งขึ้น โดยควรจะมีการประชาสัมพันธ์ในวงกว้างขึ้น เพื่อกระจายข่าวสารข้อมูลให้ทั่วถึงแก่ผู้ที่มีส่วนเกี่ยวข้องกับตลาด อันนำมาซึ่งความเข้าใจที่ดีขึ้นแก่ผู้ที่มีส่วนเกี่ยวข้องกับตลาดซื้อขายสินค้าเกษตรล่วงหน้าต่อไป

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่าจะกรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

เอกสารอ้างอิง

กรมการค้าภายใน . 2538 . ตลาดซื้อขายสินค้าเกษตรล่วงหน้า . (จัดสำเนา) .

คุณวีร์ (นามแฝง) . 2527 . “ COMMODITY EXCHANGE ” ตลาดซื้อขายล่วงหน้า.....สุดยอดระบบตลาดที่พัฒนาแล้ว” . คู่แข่ง . 4(44) : น. 90 - 93 .

ไชยยศ สะสมทรัพย์ . 2538 . “ตลาดพืชผลล่วงหน้าเก็งกำไรเพื่อเกษตรกร” . ประชาชาติธุรกิจ . (4 พฤษภาคม 2538) : น. 4 .

นิรนาม . 2537 ก . “ตลาดสินค้าเกษตรล่วงหน้า : อีกก้าวหนึ่งในการพัฒนาการเกษตรไทย” . สุภาพวารธุรกิจ . 12(164) : น. 1 - 6 .

_____ . 2537 ข . “ตลาดซื้อขายสินค้าเกษตรล่วงหน้า” . รายงานเศรษฐกิจ . 10(114) : บทบรรณาธิการ .

_____ . 2537 ค . “ตลาดซื้อขายสินค้าล่วงหน้า” . เอกสารประกอบการไปศึกษาดูงาน ณ ประเทศสหรัฐอเมริกา . เมษายน 2537 .

_____ . 2537 ง . “ปิดฝุ่นตลาดซื้อขายล่วงหน้า” . ประชาชาติธุรกิจ . (30 มิถุนายน - 2 กรกฎาคม 2537) : น. 3 .

_____ . 2537 จ . “ตลาดซื้อขายสินค้าเกษตรล่วงหน้า เวลาเป็นเครื่องพิสูจน์ฝีมือผู้ก่อตั้ง” . สยามรัฐ . (30 มิถุนายน 2537) : น. 8 .

_____ . 2537 ฉ . “ตลาดสินค้าเกษตรล่วงหน้า : ความหวังใหม่ของเกษตรกรไทย” . รายงานเศรษฐกิจ . 10(886) : น. 1 - 3 .

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้าไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

_____ . 2538 ก . “วัดใจ รมว.พาณิชย์ คลอดกฎหมายเพื่อชาติ” . คู่แข่งธุรกิจ .

(31 กรกฎาคม - 6 สิงหาคม 2538) : น. 5 .

_____ . 2538 ข . “อ.ต.ก. หนุนตั้งตลาดล่วงหน้า เน้นการส่งมอบสินค้าเป็นหลัก” .

คู่แข่งรายวัน . (2 พฤษภาคม 2538) : น. 14 .

บริษัทการจัดการเกษตรและอุตสาหกรรม จำกัด . 2537 . โครงการศึกษาเพื่อปรับปรุงตลาด
สินค้าเกษตรของประเทศ . เสนอต่อกรมเศรษฐกิจการพาณิชย์ กันยายน 2537 .

ปิยพรรณ เสรีพงศ์ . 2537 . “การศึกษาความเป็นไปได้ในการจัดตั้งตลาดซื้อขายสินค้า
เกษตรล่วงหน้าในประเทศไทย” . กรุงเทพมหานคร : วิทยานิพนธ์ปริญญาโท , สถาบัน
บัณฑิตพัฒนบริหารศาสตร์ .

ปัญญา หิรัญรัมย์ . 2536 . “ตลาดซื้อขายสินค้าเกษตรล่วงหน้า” . จุฬาลงกรณ์วิจัย .
5(20) : น. 10 - 15 .

สมเด็จ เขตพูน . 2534 . “ตลาดซื้อขายล่วงหน้า” . จดหมายข่าวหอการค้า-สมาคมการค้า .
2(9) : น. 2 - 4 .

ศินีย์ สังข์รัมย์ . 2536 . “ความเป็นไปได้ของตลาดซื้อขายพืชผลล่วงหน้า” . ประชาทสังข์
ฉบับเศรษฐกิจการตลาด . 11(9) : น. 18 - 22 .

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า
ไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่าจะกรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

แบบสัมภาษณ์

เรื่อง : การปรับเปลี่ยนบทบาทของโรงงานแปรรูปสินค้าเกษตร

ตอนที่ 1 บทบาทเดิม

1. แหล่งวัตถุดิบในปัจจุบันมีแหล่งวัตถุดิบจากแหล่งใดบ้าง _____

2. ราคาของวัตถุดิบมีเสถียรภาพหรือไม่ (ในกรณีที่ราคาไม่มีเสถียรภาพได้ส่งผลกระทบต่อการวางแผนการผลิต , ต้นทุนวัตถุดิบหรือไม่) _____

3. ปริมาณวัตถุดิบมีเพียงพอที่ใช้ในการผลิตหรือไม่ _____

4. คุณภาพของวัตถุดิบมีมาตรฐานเดียวกันหรือไม่ _____

ส่วนที่ 2 ความรู้ความเข้าใจและความสนใจในตลาดล่วงหน้า

1. ท่านรู้จักตลาดล่วงหน้าหรือไม่ _____

2. ท่านทราบหรือไม่ว่าในปัจจุบัน รัฐบาลไทยกำลังดำเนินการจัดตั้งตลาดล่วงหน้า _____

3. ท่านคิดว่ารัฐบาลไทยจะจัดตั้งได้สำเร็จหรือไม่ _____

4. ในกรณีที่จัดตั้งสำเร็จ ท่านคิดว่าจะได้ใช้ประโยชน์จากตลาดล่วงหน้าหรือไม่ และคิดว่าตลาดที่จัดตั้งจะมีประโยชน์ต่อทางโรงงานหรือไม่ อย่างไร _____

5. ท่านอยากให้วัตถุดิบที่ท่านใช้อยู่ได้เข้าไปทำการซื้อขายในตลาดล่วงหน้าหรือไม่ _____

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า
ไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

6. ท่านคิดว่าตลาดล่วงหน้าที่จะจัดตั้งขึ้น จะสร้างปัญหาให้กับทางโรงงานหรือไม่ (ความยุ่งยากในการที่จะเข้าตลาด หรือในเรื่องของกฎหมายและภาษี) _____

ส่วนที่ 3 การปรับเปลี่ยนบทบาทของโรงงานแปรรูปสินค้าเกษตร

1. ท่านคิดว่า โรงงานของท่านมีบุคลากรที่มีความรู้และความชำนาญพร้อมที่จะเข้าร่วมตลาดล่วงหน้าหรือไม่ _____

2. ทางโรงงานได้มีโครงการที่จะพัฒนาความพร้อมทางด้านบุคลากร เพื่อที่จะเข้าสู่ตลาดหรือไม่ _____

3. ท่านคิดว่า ทางรัฐบาลควรมีการให้ความรู้ความเข้าใจ และมีการอบรมในเรื่องนี้หรือไม่ _____

ขอขอบพระคุณทุกท่านที่ให้ความร่วมมือ

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่าจะกรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้